

ΑΠΟΛΥΤΩΣΙΣ

« Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις » (Α΄ Κο 1,30)

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ὈΡΓΑΝΟΝ ὉΜΩΝΥΜΟΥ ὉΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Ε΄
ΕΤΟΣ ΟΣΤ΄
ΜΑΪΟΣ 2021
Ἀρ. Φύλ. 905

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

Μηνιαίο "Όργανο

Όμωνύμου Όρθοδόξου Αδελφότητος

ΚΩΔΙΚΟΣ: 2534

Τεύχ. 905, ΜΑΪΟΣ 2021

Ίδιοκτησία - Έκδοση
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»
Πέλοπος 7, 546 33 Θεσ/νίκη
Τηλ. - fax: 2310 270630, 274518
www.apolytrosis.gr
e-mail: apolytrosis@otenet.gr

Δ/ντής Συντάξεως:
Γεώργιος Μυτιληναίος
Άλ. Συμεωνίδη 6, 54639 Θεσ/νίκη

Δημιουργικό, προεκτύπωση,
καλλιτεχνική επίμελεια:

«Χριστιανική Έλπις»
Όρθόδοξη Αδελφότητα,
Φίλυρο Θεσ/νίκης
Τηλ.: 2310 677136

Έκτύπωση - βιβλιοδεσία:
«Μέλισσα», Άσπροβάλτα
Τηλ.: 23970 23313

Έτήσια συνδρομή:

Έσωτερικού: 10€

Έξωτερικού: 35€

Κύπρου: 25€ ΗΠΑ: 45\$

Καναδά: 50\$ Αύστραλίας: 55\$

Άρ. λογ. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ:

6074010115324

Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»

Γιά τους συνδρομητές
του έξωτερικού

IBAN: GR 94 0171 0740 0060

7401 0115 324

Περιεχόμενα

"Ωρα νά αναθεωρήσουμε!	115
Καιρός χαράς!.....	116
Ήμιν.....	118
Ή κλήση του προφήτη Ίερεμία.....	120
Κολλυβαδικό «μνημόσυνο».....	122
Μέ γεμάτη καρδιά.....	125
Ή ζωηφόρος ανάσταση του Χριστού.....	128
Ή Έπανάσταση του 1821	
Γ'. Γεγονότα του 1822.....	130
Έθνική παλιγγενεσία - Έθνομηδενισμός Β΄	132
"Ολα για την πατρίδα χωρίς ανταλλάγματα!	134
Τό θαύμα της θέλησης.....	136
Μετά τον σταυρό ή Άνάσταση.....	138
Οί μικροί ήρωες της Γενοκτονίας.....	140
Συζητώντας τά γεγονότα.....	143

“Ωρα νά αναθεωρήσουμε!

Ἡ ἀνάσταση τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δέν ἔχει μόνον πνευματικές διαστάσεις. Εἶναι καί ἱστορία. Εἶναι ἓνα ἱστορικό γεγονός, τό ὁποῖο μάλιστα διαθέτει τίς πιό ἀξιόπιστες μαρτυρίες πού προσκομίστηκαν ποτέ γιά γεγονότα τοῦ παρελθόντος. Βέβαια κανείς δέν εἶδε πῶς ἀναστήθηκε ὁ Ἰησοῦς. Ὅμως φανερώθηκε ὁ ἴδιος ἀναστημένος πολλές φορές καί σέ πολλούς. Συνοπτικά ἡ Καινή Διαθήκη ἀναφέρει τίς ἐξῆς ἐμφανίσεις του:

- * Πρῶτες τόν εἶδαν οἱ μυροφόρες μαθήτριές του.
- * Τήν ἴδια μέρα τόν εἶδαν ἐπίσης δύο μαθητές του, στόν δρόμο πρὸς Ἑμμαούς.
- * Ἐμφανίστηκε στόν Πέτρο.
- * Ἐμφανίστηκε στόν ἀδελφό του Ἰάκωβο.
- * Ἐμφανίστηκε σέ δέκα μαθητές του.
- * Ἐμφανίστηκε σέ ἑντεκα μαθητές του.
- * Ἐμφανίστηκε σέ ἑπτὰ μαθητές του.
- * Ἐμφανίστηκε σέ πεντακόσιους μαθητές του.
- * Ἐμφανίζόταν στούς ἑντεκα μαθητές του ἐπί σαράντα μέρες μετά τήν ἀνάστασή

του καί ἔτρωγε μαζί τους καί τούς δίδασκε.

- * Ἐμφανίστηκε, τέλος, στόν διώκτη του καί ἔπειτα ἀπόστολό του Παῦλο.

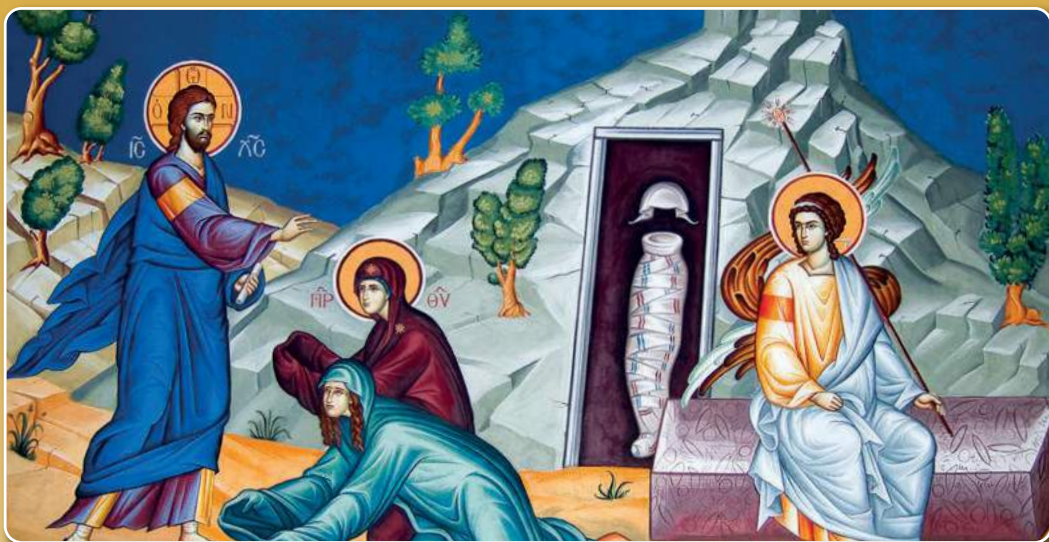
Τό ἀποτέλεσμα ὅλων αὐτῶν τῶν ἐμπειριῶν; Συγκλονιστικό!

* Οἱ μαθητές του κήρυξαν τήν ἀνάστασή του παντοῦ μέ παρρησία καί ὑπέμειναν γι' αὐτό διωγμούς καί πολλοί ἐκτελέστηκαν. Φυσικά ἂν ἦταν ἓνα ψέμμα πού τό εἶχαν μεθοδεύσει οἱ ἴδιοι, ὅπως τούς κατηγορήσαν, δέν θά θυσιάζαν γιά χάρη του τή ζωή τους!...

* Τό κήρυγμά τους αὐτό καρποφόρησε κατά τρόπο θαυμαστό! Λίγοι αὐτοί, χωρίς κατά κόσμον ἰσχύ, μέσα σέ μιάν αὐτοκρατορία πού ἐπιδίωκε νά τοὺς ἐξοντώσει μέ κάθε τρόπο, ἔστησαν τήν Ἐκκλησία τοῦ ἀναστάντος, ἡ ὁποία, ἂν καί βάλλεται ἀνηλεῶς, θριαμβεῖ μές στούς αἰῶνες. Ἄν ὅλο αὐτό ἦταν μιὰ ἀπάτη, πόσο θά ἄντεχε; Πόσο θά μπορούσε ἄραγε νά ἐμπνεύσει; Ἡ ἐρώτηση εἶναι ἀσφαλῶς ρητορική...

Τό συμπέρασμα, γιά ὅποιον τουλάχιστον σκέφτεται χωρίς ἀγκυλώσεις, εἶναι εὐνόητο: Ναι, ὁ Ἰησοῦς ἀναστήθηκε! Εἶναι ἀναμφισβήτητο. Κι ἂν πολλοί ἀπιστοῦν ἢ πολεμοῦν αὐτή τήν ἀλήθεια, τοῦτο δέν ὀφείλεται στήν ἔλλειψη τεκμηρίων. Ὅφειλεται στήν ἀπροθυμία μας νά ταπεινωθοῦμε, νά μετανοήσουμε καί νά ἀναγνωρίσουμε ὅτι ὁ Χριστός, ὁ νικητής τοῦ θανάτου, εἶναι ἡ μόνη διέξοδος στά ἀδιέξοδά μας.

Ὡστόσο μέχρι πότε θ' ἀντιδρούμε ἔτσι, καταστροφικά; Ὁ ἄδειος τάφος τοῦ Κυρίου μᾶς κράζει: Ἐλάτε ὅλοι νά σᾶς χορτάσω ζωή καί φῶς! Γιατί νά ἀπορρίπτουμε μιὰ τέτοια ἀσύλληπτη προσφορά καί νά προτιμοῦμε τά ξυλοκέρατα τῆς φιλαυτίας μας; Δέν ὑπάρχει κανένας λόγος· μόνο φθορά καί ὁδύνη κερδίζουμε. “Ωρα λοιπόν νά ἀναθεωρήσουμε. “Ωρα νά πάψει κάθε στείρα ἄρνηση καί νά δεχτοῦμε εὐγνώμονα τά θεῖα δῶρα τῆς ἀνάστασης!

Καιρός χαρᾶς!

Οἱ μαθήτριες τοῦ Κυρίου μένουν ἐκστατικές. Τόν βλέπουν μπροστά τους ζωντανό, ἀλλά πῶς νά τό πιστέψουν ὅτι εἶναι ὁ Διδάσκαλος! Προχθές Τόν εἶδαν νά πεθαίνει σάν κοινός ἄνθρωπος. Οἱ ἐχθροί του Τόν χλεύαζαν καί τόν προκαλοῦσαν νά κατεβεῖ ἀπό τόν σταυρό του, ὅμως Αὐτός πάλευε μέ τόν θάνατο καί ψυχομαχοῦσε. Κι ὅταν ἔπειτα ὁ Ἰωσήφ ἀπό τήν Ἀριμαθαία μέ τόν Νικόδημο τόν ἀποκαθήλωσαν νεκρό, τόν σαβάνωσαν καί τόν ἔθαψαν, ὅλα φώναζαν ὅτι ἡ «ὑπόθεση Ἰησοῦς» εἶχε κλείσει γιά πάντα. Πῶς λοιπόν νά παραδεχτοῦν γιά ἀλήθεια αὐτό πού βλέπουν; Πῶς νά ἀμφισβητήσουν τά ἀναμφισβήτητα; Ἀκουσαν βέβαια ἐκεῖνον τόν λευκοντυμένο νεαρό στόν ἄδειο τάφο νά τούς λέει ὅτι «ἡγέρθη, οὐκ ἔστιν ὦδε» (Μρ 16,6), ἀλλά περισσότερο τρόμαξαν παρά κατάλαβαν.

Ὅμως εἶναι ἀλήθεια. Ὁ Κύριος εἶχε ἀναστηθεῖ, δέν ἐπρόκειτο γιά ἓνα παιχνίδι τῆς φαντασίας τους. Κι ἂν εἶχαν κλάψει πολύ γιά τόν θάνατό του καί εἶχαν βυθιστεῖ στό πένθος, τώρα εἶναι καιρός χαρᾶς, τῆς πιό εὐφρόσυνης χαρᾶς πού γεύτηκε ποτέ ἄνθρωπος! Γι' αὐτό καί ὁ Ἰησοῦς δέν τίς προσφωνεῖ ἀλλιῶς παρά μέ τό «Χαίρετε» (Μθ 28,9), μιά λέξη πού στό στόμα του, στό στόμα τοῦ Ἀναστημένου, βρῆκε τό πραγματικό, τό ἀπόλυτο νόημά της.

Ἡ ζωή μας χωρίς τήν παρουσία τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ εἶναι πικρή. Ἐνα βλέμμα γύρω μας ἀρκεῖ γιά νά τό ἀντιληφθοῦμε. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος πού δέν πιστεύει στόν Λυτρωτή εἶναι τόσο μετέωρος! Πασχίζει νά στηριχτεῖ στόν ἑαυτό του, διότι αὐτόν μόνον ἐμπιστεύεται, ἀλλά ἡ προσπάθειά του εἶναι ἀδιέξοδη. Κι ἂν κατορθώσει νά πετύχει ὅσα ὀνειρεύεται, δέν ἀναπαύεται. Τίς στιγμές πού εἶναι μόνος ἢ μόνη, χωρίς τόν θόρυβο τῆς δραστηριότητας, παλεύει –ἀσυναίσθητα πολλές φορές– νά βρεῖ ἓνα ἀληθινό νόημα στίς καταστάσεις γύρω του καί μέσα του, ὅμως μάταια. Μετά ἀπό κάποια χρόνια ἡ σχέση μέ τήν κάποτε πολυαγαπημένη σύζυγο ἢ τόν σύζυγο γίνεται συμβατική, ἡ καθημερινότητα ἀνούσια ρουτίνα καί οἱ κοινωνικές συναναστροφές βαρετές ὑποχρεώσεις. Καί ἡ χαρά, πού κάποτε τοῦ

χαμογελούσε, ἔγινε ἀνία, καναπές, τηλεόραση, ἔξοδοι ἐπειδὴ εἴθισται, σερφάρισμα, κινητό, ἀτέρμονη προσπάθεια γιὰ αὐτοεπιβεβαίωση ἢ καὶ ἄλλα πολὺ χειρότερα. Πόσο τραγικό! Καὶ τὸ ἀκόμη πιὸ τραγικό εἶναι ὅτι ὅλο αὐτὸ τὸ λέει «ζωή» καὶ «εὐτυχία»!...

Δέν φταῖνε οἱ καιροὶ πού ἄλλαξαν, οὔτε οἱ βιοτικές ἀπαιτήσεις πού εἶναι πλέον πολλές. Ὁ ἐχθρὸς πού ὑπονομεύει τίς μέρες μας, πού εἶναι ἀδυσώπητος καὶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ σήμερα καταρρέει μπροστά του, εἶναι ὁ θάνατος. Ὁ θάνατος δέν εἶναι μόνον ἡ στιγμή πού σβήνει τὸ σῶμα. Εἶναι μιά κατάσταση πού μᾶς προσβάλλει ἀπὸ τὴ σύλληψή μας. Εἶναι ἡ φθορά, ἡ ἀρρώστια, ἀλλὰ καὶ ὁ φόβος καὶ τὰ ποικίλα καὶ περίπλοκα συμπλέγματα τῆς ὑπαρξῆς μας. Καὶ ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος μόνος, χωρὶς τὸ φῶς τῆς χριστιανικῆς πίστεως, χωρὶς τὴν ἐλπίδα τῆς αἰωνιότητος πού τσαλαπάτησε στό ὄνομα τοῦ ὀρθολογισμοῦ, τοῦ παραδίνεται. Ἄν θάνατος σημαίνει διάλυση καὶ ἀπουσία ἀντίδρασης, τότε ἄς μὴ γελιόμαστε: Ἡ περίπτωση τοῦ ἀνθρώπου πού περιέγραψα πιὸ πάνω, καὶ ἡ ὁποία εἶναι ὁ κανόνας πιά, δηλώνει ὅτι πολλοὶ εἴμαστε δυστυχῶς ζωντανοὶ νεκροί...

Ὅμως ὁ Χριστὸς ἀναστήθηκε! Ὁ θάνατος καταργήθηκε! Γιατί ἐπιμένουμε νὰ τὸ ἀγνοοῦμε; Γιατί σφιχταγκαλιαζόμαστε μέ τούς τάφους μας; Ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τὴ Ναζαρέτ πέθανε, ναί, ἀλλὰ «ἠγέρθη ὄντως»! (Λκ 24,34). Καὶ ὄχι μόνον «ἠγέρθη», ἀλλὰ προσφέρει τὴν ἀνάστασή του σ' ὅλους μας, ὥστε νὰ ἀναστηθοῦμε κι ἐμεῖς! Θέλετε νὰ δεῖτε δυὸ ἀνθρώπους πού ζοῦν αὐτὸ τὸ πανηγύρι; Δέν ἔχετε παρὰ νὰ ἐπισκεφτεῖτε τίς φυλακές τῶν Φιλιππῶν. Ἐκεῖ, μέσα σ' ἓνα ἀνήλιαγο κελλί οἱ δέσμιοι ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου Παῦλος καὶ Σίλας ὑμνοῦν μέ θερμὴν τὸν ἅγιο Θεό. Οἱ ὑπόλοιποι φυλακισμένοι τούς ἀκοῦν ἐκπληκτοὶ (βλ. Πρξ 16,24-25). Πού βρίσκουν αὐτὴ τὴ δύναμη; Δέν βρίζουν, δέν ὠρύνονται, δέν χτυπιοῦνται, ψάλλουν· πῶς στ' ἀλήθεια γίνεται αὐτό; Κι ὅμως, γίνεται! Εἶναι γεμᾶτοι πληγές καὶ αἵματα διότι τούς ράβδισαν, τὰ πόδια τους εἶναι ἀκίνητοποιημένα στό ξύλο, ὅμως ἡ σωματικὴ κακοποίηση δέν θίγει καθόλου τὴ χαρὰ τους. Ἀντίθετα, τὴν αὐξάνει! Λίγο εἶναι νὰ ὑπομένεις μαρτύρια γιὰ τὸ γλυκύτατο ὄνομα τοῦ Χριστοῦ; Νά πάσχεις γι' Αὐτόν πού σέ ἀγάπησε μέχρι τὸν θάνατο, ἂν καὶ Θεός, καὶ μέ τὴν ἀνάστασή του σοῦ ἄνοιξε τούς ὀρίζοντες τῆς ἀτελεύτητης ζωῆς; Τέτοιες στιγμές ἔχει ὑπ' ὄψιν του ὁ Παῦλος ὅταν γράφει, τόσο ἀκατανόητα γιὰ τούς πολλούς: «Χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου»! (Κλ 1,24). Γι' αὐτόν τούτη ἡ ζωὴ, ἀκόμη καὶ στίς πιὸ δύσκολες ὥρες τῆς, δέν εἶναι σύμβαση καὶ βάσανο. Δέν νοιάζεται «νὰ περνάει ὁ καιρὸς», δέν παρηγοριέται μέ παραμύθια τοῦ τύπου «θὰ ἔρθουν καλύτερες μέρες» ἔτσι, ὡς διὰ μαγείας. Οἱ καλύτερες μέρες ἦρθαν, τίς γεύεται, τίς ἐγκαινίασε ἡ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ! Τώρα τὸ μόνο πού μένει εἶναι νὰ ὀλοκληρωθοῦν μέ τὴν ἀνατολή τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν καὶ τὴ συνάντησή του μέ τὸν ἀναστημένο Σωτῆρα του «πρόσωπον πρὸς πρόσωπον» (Α' Κο 13,12).

Ναί, εἶναι καιρὸς χαρᾶς, ἀδελφία! Τέρμα τὰ δάκρυα, οἱ κλειδαμπαρωμένες καρδιές καὶ τὰ κουρασμένα, ἄδεια βλέμματα! Μόνο φῶς καὶ ζωὴ καὶ εἰρήνη!

Χριστὸς ἀνέστη!

Εὐάγγελος Ἀλ. Δάκας

“Όταν πρωτοήρθε στά μέρη μας ἐκεῖνος ὁ ξένος ὁδοιπόρος, ὅλα ἦταν κάτω ἀπ’ τήν κοσμοκράτειρα Ρώμη. Τό ἀρχαῖο κλέος εἶχε σβῆσει. Ὁ ἐλληνικός κόσμος πῆγαινε νά τελειώσει -εἶχε ἄλλωστε διανύσει 2.000 περίπου χρόνια πολυκύμαντης ἱστορικής πορείας. Ὁ Παῦλος βρῆκε τότε τούς Ἑλληνες κατείδωλους, κατάκοπους καί κατάδικους στή Ρωμαϊοκρατία. Ἐνα ἔθνος σέ ἐπιθανάτιο ρόγχο. Ὅλα ὅμως ἄλλαξαν στήν ἀκροποταμιά τῶν Φιλιππῶν. Ἐκεῖνο τό ποτάμι ἔγινε ἡ κολυμβήθρα τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Βαπτίστηκε στά νερά τῆς πίστεως καί ἠγέρθη ἐκ τῶν νεκρῶν. Ἦταν ἡ πρώτη νεκρανάσταση στήν πορεία τοῦ Γένους.

Ἡ πρώην ρωμαϊκή ἐπαρχία εἶναι τώρα τό κέντρο τῆς οἰκουμένης καί ντύνεται βασιλική πορφύρα γιά τά ἐπόμενα χίλια χρόνια. Ἡ ἄλλοτε κραταιά Ρώμη

πέφτει στά χέρια τῶν Γερμανῶν βαρβάρων, ἡ δούλη Ἑλλάς λαμπρή αὐτοκρατορία: ἡ αὐτοκρατορία τῆς Βασιλεύουσας, τῆς ἁγία-Σοφιάς, τῶν ἁγίων Πατριαρχῶν καί τῶν εὐσεβῶν βασιλέων. Τά λάθη τῆς αὐτοκρατορίας; Καταστροφικά. Οἱ σκιές τῆς; Ἀνεπίτρεπτες. Οὔτε ὅμως τό ἕνα οὔτε τό ἄλλο μποροῦν νά ἀκυρώσουν τό τόσο φῶς πού σκόρπισε. Τό φῶς τῶν μεγάλων ἐλλήνων πατέρων. Τό φῶς τῶν ἱεραποστολῶν. Γότθοι, Καυκάσιοι, Κουμάνοι, Πετσενέγοι, Ἀφρικανοί, Μοραβοί, Σλάβοι, Βούλγαροι, Ρῶσοι, Κοῦρδοι, Πέρσες, Μογγόλοι -μέχρι τῇ μακρινῇ Κίνα ἔφτασε αὐτό τό φῶς.

29 Μαΐου 1453. Ἡ Πόλη ἔπεσε. Εἶχε πέσει ὅμως πολύ πιό πρὶν στούς Φράγκους. Μετράμε λάθος τίς σκλαβιές -ἴσως γιὰ τίς συνηθίσαμε. Μιλᾶμε μόνο γιά Τουρκοκρατία, ξεχνώντας ὅτι τό Γέ-

νος κόντεψε νά χαθεί έξισου μέσα στή Λατινοκρατία, πού ἦταν ἐπίσης σκληρή, ἐκδικητική καί ἐπικίνδυνη. Λατινοκρατία πρώτα καί Τουρκοκρατία μετά ἢ καί μαζί. Ὁ Ἑλληνισμός ξανά ἓνα κερί πού τρεμοσβήνει. Μπορεῖ νά κρατηθεῖ μιά τόση δά φλογίτσα 500 χρόνια; Μπορεῖ. Τήν κράτησαν οἱ δάσκαλοι τοῦ Γένους μέ τήν ἀγρύπνια τους κι οἱ νεομάρτυρες μέ τήν ὁμολογία τους. Ἦταν ἓνα καινούργιο βάπτισμα. Αὐτή τή φορά μέσα στήν κολυμβήθρα τῶν δακρύων καί τοῦ αἵματος. Ἡ δεύτερη νεκρανάσταση στήν πορεία τοῦ Γένους πού μετῶ πλέον στήν ἱστορία του 2.000 χρόνια μέσα στήν Ἐκκλησία.

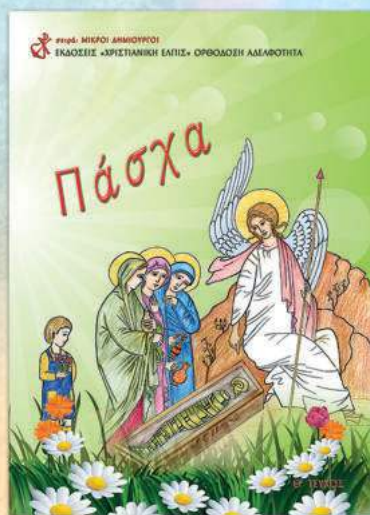
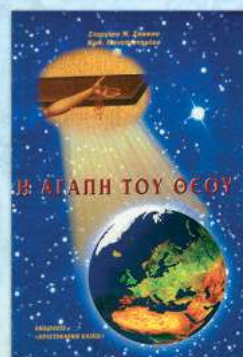
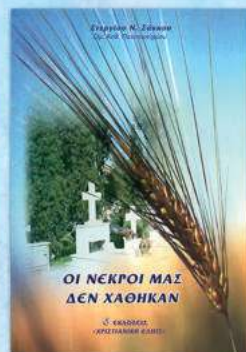
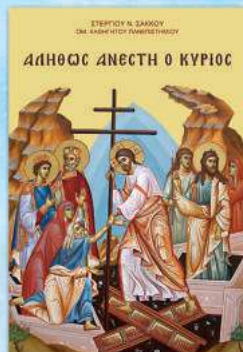
Ὑπάρχουν λαοί πού δέν εἶδαν, ἀλλά ἄκουσαν ἀπό ἄλλους γιά τήν Ἀνάσταση καί πίστεψαν. Μακάριοι! Ὑπάρχουν ὅμως καί λαοί πού εἶδαν μέ τά μάτια τους, ἄκουσαν μέ τ' αὐτιά τους τόν Λόγο τῆς ζωῆς καί ψηλάφησαν μέ τά χέρια τους τόν τύπον τῶν ἡλῶν Του πάνω στό σῶμα τῆς ἱστορίας τους. Λαοί ἐκλεκτοί ἢ τραγικοί, ἀναλόγως! Γι' αὐτούς τοὺς λαούς ὁ Ἀναστάς δέν εἶναι μόνον νεκρεγέρτης γιά τήν προσωπική ζωή τῶν ἀνθρώπων τους. Εἶναι καί ἐθνεγέρτης.

Μπροστά μας μιά νέα καμπή. Ὅλα τά σημάδια δείχνουν μιά ὥρα παραπικρασμοῦ καί μεγάλης ἀποστασίας ἀπό μᾶς. Καί ἴσως μιά ὥρα μεγάλης ἀποδοκιμασίας γιά μᾶς.

Γι' αὐτό, ἄς γίνεи ξανά ἱκετευτική ἡ φωνή μας: «Παῦλε ἀπόστολε, βοήθησον ἡμῖν». Γιά μιά ἀκόμα φορά. Μᾶς ξέρεις. Μᾶς θυμᾶσαι; Εἴμαστε οἱ Ἕλληνες. Τό ὀρθόδοξο ἔθνος τῶν Ἑλλήνων. Naί, ἐκεῖνοι οἱ ἴδιοι πού βρήκες τότε ἡμιθανεῖς δίπλα στό ποτάμι...

Ζ.Γ.

ΒΙΒΛΙΟΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Βιβλιοπωλεῖο ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ,
Γ. Μπακατσέλου 5, Θεσσαλονίκη,
τηλ. 2310 274518

ἢ e-shop <http://books.apolytrosis.gr>

Ἡ κλήση τοῦ προφήτη Ἰερεμία

Ἰερεμίας 1,4-10

Κείμενο

4. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με·
5. πρὸ τοῦ με πλάσαι σε ἐν κοιλίᾳ ἐπίσταμαί σε καὶ πρὸ τοῦ σε ἐξελθεῖν ἐκ μήτρας ἡγίακά σε, προφήτην εἰς ἔθνη τέθεικά σε.
6. Καὶ εἶπα· ὦ δέσποτα Κύριε, ἰδοὺ οὐκ ἐπίσταμαι λαλεῖν, ὅτι νεώτερος ἐγὼ εἰμι.
7. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με· μὴ λέγε ὅτι νεώτερος ἐγὼ εἰμι, ὅτι πρὸς πάντας, οὓς ἐὰν ἐξαποστείλω σε, πορεύσῃ, καὶ κατὰ πάντα, ὅσα ἐὰν ἐντείλωμαί σοι, λαλήσεις·
8. μὴ φοβηθῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, ὅτι μετὰ σοῦ ἐγὼ εἰμι τοῦ ἐξαιρεῖσθαί σε, λέγει Κύριος.
9. Καὶ ἐξέτεινε Κύριος τὴν χεῖρα αὐτοῦ πρὸς με καὶ ἥψατο τοῦ στόματός μου, καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με· ἰδοὺ δέδωκα τοὺς λόγους μου εἰς τὸ στόμα σου.
10. ἰδοὺ καθέστακά σε σήμερον ἐπὶ ἔθνη καὶ ἐπὶ βασιλείας ἐκριζοῦν καὶ κατασκάπτειν καὶ ἀπολλύειν καὶ ἀνοικοδομεῖν καὶ καταφυτεύειν.

Μετάφραση

4. Τότε ἀπευθύνθηκε σέ μένα λόγος Κυρίου:
5. «Πρὶν ἐγὼ σέ πλάσω στήν κοιλιά (τῆς μητέρας σου) σέ γνῶριζα πολύ καλά καὶ πρὶν νά βγείς ἐσὺ ἀπὸ τῆς μήτρας σέ ξεχώρισα, σέ κατέστησα προφήτη στὰ ἔθνη».
6. Καὶ εἶπα: «ὦ δέσποτα Κύριε, νά, ἐγὼ δέν ξέρω καλά νά μιλῶ, διότι εἶμαι πολύ νέος».
7. Καὶ μοῦ εἶπε ὁ Κύριος: «Μὴ λέγεις ὅτι ἐγὼ εἶμαι πολύ νέος, διότι θά πορευτεῖς σέ ὅλους ὅσους ἐγὼ σέ στείλω, καὶ θά μιλήσεις σύμφωνα μέ ὅλα ὅσα σοῦ παραγγεῖλω.
8. Μὴν τοὺς φοβηθεῖς, διότι μαζί σου εἶμαι ἐγώ, γιὰ νά σέ γλυτώνω, λέγει ὁ Κύριος».
9. Καὶ ἄπλωσε ὁ Κύριος τό χέρι του σ' ἐμένα καὶ ἄγγιξε τό στόμα μου καὶ μοῦ εἶπε ὁ Κύριος: «Νά, ἔδωσα τά λόγια μου στό στόμα σου.
10. Νά, σέ ἐγκατέστησα σήμερα στὰ ἔθνη καὶ στὰ βασιλεία, γιὰ νά ξεριζώνεις καὶ νά κατασκάπτεις καὶ νά καταστρέφεις καὶ νά ἀνοικοδομεῖς καὶ νά καταφυτεύεις».

Ὁ παντογνώστης Θεός, πρὶν ἀκόμη γεννηθεῖ ὁ κάθε ἄνθρωπος, προγνωρίζει ὅλη τὴν πορεία τῆς ζωῆς του. Γνωρίζει ποῦ καὶ πῶς θά χρησιμοποιήσει τὸν καθενα, πρὶν ἀκόμη τὸν δημιουργήσει! Διὰ-

λεξε, λοιπόν, τὸν Ἰερεμία γιὰ προφήτη, διότι διέκρινε τοὺς ἅγιους πόθους του, τὴν γεμάτη πίστη καὶ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸ καρδιά του. Καὶ τὸν κατάλληλο καιρὸ τοῦ ἀπηύθυνε τὴν ἰδιαίτερη κλήση, νά

κηρύξει τά προστάγματά του. Ὁ προφήτης δέν ἦταν ὑποχρεωμένος νά ἀποδεχθεῖ τήν κλήση. Μποροῦσε νά τήν ἀρνηθεῖ, ὅπως ἀρνήθηκε ὁ πλούσιος νέος τό κάλεσμα τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Θεός προγνωρίζει ἀλλά δέν προκαθορίζει, δέν ἀναγκάζει κανέναν.

Ὁ Ἱερεμίας ἀντιλαμβάνεται τό βάρος τῆς τιμῆς καί τῆς εὐθύνης τοῦ ἔργου πού ὁ Θεός τοῦ ἀναθέτει. Νιώθει ἀνάξιος καί ἀκατάλληλος νά τό ἐπωμισθεῖ. Χωρίς νά ἀντιστέκεται στό θεῖο κάλεσμα ἀπό ἔλλειψη ὑπακοῆς καί ἀφοσιώσεως στόν Κύριο, καταθέτει ὡστόσο τίς δυσκολίες του: δέν διαθέτει εὐχέρεια καί δύναμη λόγου, δέν ἔχει φτάσει κἄν στό ὄριο ἐνηλικίωσης· γιά τούς Ἰσραηλίτες ἦταν τό τριακοστό, ἐνῶ ὁ Ἱερεμίας ἦταν μόλις 23 ἐτῶν.

Ἡ ἀπάντηση τοῦ προφήτη δείχνει τήν ταπεινοφροσύνη του, πού εἶναι βασική προϋπόθεση γιά τήν διακονία στό ἔργο τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἱεουργία τοῦ θεοῦ λόγου θά πρέπει νά προξενεῖ δέος σέ ὅλους ὅσοι καλοῦνται νά τήν ἀναλάβουν. Δέν ἀρκοῦν οἱ κατά κόσμον ἱκανότητες καί οἱ τίτλοι. Οἱ πιστοί διάκονοι τοῦ κηρύγματος ἔχουν πάντοτε συναίσθηση τῆς ἀνεπάρκειας καί τῆς ἀδυναμίας τους.

Ὁ Κύριος ἐνισχύει τόν Ἱερεμία, λέγοντάς του ὅτι δέν θά κάνει τίποτε ἄλλο παρά νά ἐκτελεῖ μέ ἀκρίβεια τίς ἐντολές του. Ἐπιπλέον, τοῦ ὑπόσχεται ὅτι θά εἶναι ὁ ἴδιος μαζί του. Βέβαια, ἡ ὑπόσχεση αὐτή δέν σημαίνει ὅτι ὁ προφήτης θά εἶναι ἀπαλλαγμένος ἀπό ταλαιπωρίες καί βάσανα. Διότι τότε δέν θά εἶχε καμία ἀξία ἡ ἀποδοχή τῆς κλήσεως. Ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ θά τόν βοηθᾷ νά ὑπερνικᾷ τίς δυσκολίες, ὥστε νά κηρύττει ἀνεμπόδιστα τόν θεῖο λόγο.

Μέ τήν συμβολική πράξη τήν ὁποία

κάνει στήν συνέχεια ὁ Θεός δίνει θάρρος στόν φοβισμένο νεαρό καί τόν βεβαιώνει ὅτι ὁ πραγματικός προφήτης δέν κηρύττει δικά του λόγια, ἀλλά γίνεται στόμα Θεοῦ. Αὐτή τήν ἀλήθεια εἶναι ἀνάγκη νά ἔχει συνεχῶς κάθε κήρυκας τοῦ εὐαγγελίου στήν σκέψη του. Δέν εἶναι οὔτε νομοθέτης οὔτε κριτής, παρά μόνο στόμα Θεοῦ. Δέν ἔχει, ἐπομένως, κανένα δικαίωμα νά ἀλλοιώνει τό εὐαγγέλιο προσθέτοντας ἢ ἀφαιρώντας (βλ. Μθ 5,18) ἀνάλογα μέ τά δικά του κριτήρια ἢ τίς ἀντιλήψεις τῆς ἐποχῆς του.

Τό προφητικό βιβλίο τοῦ Ἱερεμίας χωρίζεται σέ τέσσερα μέρη:

α. Προφητείες πρὸς τοὺς Ἰουδαίους (κεφ.1-25): Ὁ προφήτης ἐλέγχει τήν ἀποστασία τοῦ λαοῦ καί τῶν ἀρχόντων καί προλέγει τήν ἐπικείμενη καταστροφή καί αἰχμαλωσία.

β. Προφητείες κατὰ τῶν ἐθνῶν (κεφ. 26-32): Ἐπεκτείνεται ὁ ἔλεγχος καί ἡ προφητική ἀπειλή πρὸς τοὺς γειτονικούς ἐχθρικούς λαούς καί ἔπειτα πρὸς ὅλα τά ἔθνη τῆς γῆς. Ὁ ἔλεγχος πρὸς τά ξένα ἔθνη φανερώνει ἔμμεσα ὅτι ὁ Θεός ἐνδιαφέρεται καί γιά τοὺς εἰδωλολάτρεις. Ἀποτελεῖ μιά ἀμυδρή προφητεία γιά τήν λύτρωση πού θά χαρίσει ὁ Μεσσίας σέ ὅλο τόν κόσμο.

γ. Προφητείες γιά τόν Μεσσία (κεφ. 33-40): Ὁ Ἱερεμίας προαναγγέλλει ὅτι θά ἔλθει στόν κόσμο ὁ Μεσσίας ὡς σωτήρας ἀλλά καί ὡς κριτής. Προφητεύει, δηλαδή, καί τήν πρώτη καί τή δεύτερη παρουσία του.

δ. Ἱστορικό μέρος (κεφ. 41-52): i) Ἡ κατάκτηση τῆς Ἱερουσαλὴμ (κεφ. 41-46), ii) τά γεγονότα μετά τήν καταστροφή καί ἡ μεταφορά τοῦ προφήτη στήν Αἴγυπτο (κεφ. 47-51), iii) ἐπίλογος (κεφ. 52).

Στέργιος Ν. Σάκκος

Κολλυβαδικό «μνημόσυνο»

«Γέγηθε ὑμῖν ὁ Ἄθως, Κολλυβάδες, Νύμφη δὲ Χριστοῦ νῦν Ἐκκλησία χαίρει», διαβάζουμε στήν Ἀκολουθία τῶν ὁσίων Κολλυβάδων πατέρων τό Σάββατο τῆς Διακαινησίμου, καθώς μέσα στήν ἀναστάσιμη ἀτμόσφαιρα ἐορτάζεται ἡ μνήμη τους.

Στήν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας μας τό ἅγιο Πνεῦμα ἀναδεικνύει πνευματικούς ὁδηγούς, οἱ ὁποῖοι ὄχι μόνο χαρακτηρίζουν τήν ἐποχή τους, ἀλλά καί γίνονται ὁδοδείκτες καί ἰχνηλάτες τόσο γιά τούς συγχρόνους τους ὅσο καί γιά τίς μελλοντικές γενιές. Τέτοιοι ἦταν καί οἱ ἅγιοι Κολλυβάδες Πατέρες.

Τό φιλοκαλικό κίνημα τῶν Κολλυβάδων τόν 18ο μ.Χ. αἰώνα στόν ἀγιορειτικό καί εὐρύτερα στόν ἐλλαδικό χώρο εἶναι ἀπό τά πιό ἀξιόλογα πνευματικά φαινόμενα καί ἀπό τίς πιό γόνιμες πνευματικές κινήσεις μέσα στούς κόλπους τῆς Ὁρθοδοξίας. Κυριότεροι ἐκπρόσωποι του ὑπῆρξαν οἱ Νεόφυτος Καυσοκαλυβίτης, Μακάριος Νοταράς,

Νικόδημος Ἀγιορείτης, Ἀθανάσιος Πάριος, Ἱερόθεος Ὑδρας, Διονύσιος Σιατιστεύας κ.ἄ.

Δύσκολη ἡ ἐποχή τους βεβαίως γιά ὁλόκληρο τόν Ἑλληνισμό, καθώς ἡ Γαλλική Ἐπανάσταση καί ὁ Διαφωτισμός τῆς Δύσης ἀπειλοῦσαν νά ἀλλοτριώσουν τό ὀρθόδοξο ἦθος στόν ἐλλαδικό χώρο.

Τό κίνημά τους ἐκφράζει τήν ἀντίσταση τοῦ λαοῦ σέ ὅλες τίς ξενοκίνητες μεταρρυθμίσεις, κηρύσσοντας τήν ἐπιστροφή στήν ὀρθόδοξη παράδοση πού κινδύνευε ἀπό τήν ἀθρόα εἰσβολή ἀθεϊστικῶν ἀντιλήψεων.

Ὀνομάσθηκαν σκωπτικά ἀπό τούς ἀντιπάλους τους στό Ἅγιο Ὄρος Κολλυβάδες, ἐπειδὴ ἀντέδρασαν στή μεταφορά τῆς τέλεσης τῶν Μνημοσύνων ἀπό τό Σάββατο στήν Κυριακή· καί τοῦτο, γιατί ἐκτιμοῦσαν ὅτι προσβάλλεται ἔτσι ὁ ἀναστάσιμος καί πανηγυρικός χαρακτήρας τῆς ἡμέρας. «Δέν ἦσαν», ὅμως «στενοκέφαλοι καλόγεροι μεθυσμένοι ἀπό ἓναν ἀρρωστημένο οἶτρο Ὁρθοδοξίας», παρατηρεῖ ὁ π. Ἡλίας Μαστρογιαννόπουλος.

Ἡ τέλεση τῶν Μνημοσύνων ἦταν μία μικρή λεπτομέρεια μέσα στό ὅλο ἀνακαινιστικό καί παραδοσιακό ἔργο τους. Τονίσθηκε καί διογκώθηκε ἐσκεμμένα ἀπό τούς ἀντιπάλους τους, τούς λεγόμενους Ἀντικολλυβάδες ἢ

Φιλελευθέρους, ώστε όχι μόνο να αποδομηθεί ή προσφορά τους, αλλά και να συκοφαντηθούν οι ίδιοι, γιατί τάχα ασχολούνταν με μικρά και άσημαντα πράγματα, όπως είναι δήθεν τα μνημόσυνα και τα κόλλυβα. Ωστόσο, ο όμολογιακός χαρακτήρας της ορθόδοξης πίστης μας εκφράζεται όχι μόνο στο δογματικό επίπεδο, αλλά και στο ήθικό και γενικότερα στο παραδοσιακό.

Άλλη αφορμή σύγκρουσης δόθηκε, όταν το 1783 εκδόθηκε από τον κύκλο τους το «Βιβλίον ψυχωφελέστατον περί της συνεχούς θείας Μεταλήψεως των Αχράντων Μυστηρίων». Καταδικάστηκε από το Πατριαρχείο το 1785, γιατί δήθεν δημιουργούσε σκάνδαλα και διχόνοιες. Αργότερα όμως το ίδιο το Οικουμενικό Πατριαρχείο πρόβαλε το βιβλίο αυτό ως ψυχωφελές και σωτήριο και με Πατριαρχικό και συνοδικό γράμμα άθώωσε τους συγγραφείς του.

Όσον αφορά στο θέμα των Μνημοσύνων συνήλθαν δύο Σύνοδοι, το 1774 και το 1776. Η πρώτη αναθεμάτισε τους Κολλυβάδες. Η δεύτερη άφορσε τους άρχηγούς τους. Η έριδα διατηρήθηκε μέχρι τις αρχές του 19ου αιώνα. Τό χρονίζον ζήτημα λύθηκε από τον Οικουμενικό Πατριάρχη Γρηγόριο Ε΄ -είχε πνευματικό τόν Διονύσιο Σιατιστέα- με την περίφημη έγκυκλίό του τόν Αύγουστο του 1819, ή όποία έλεγε: «Τά μνημόσυνα των εύσεβώς κοιμηθέντων έπιτελώνται άπαραιτήτως και έν Κυριακή και έν Σάββασιν, ως και ταίς λοιπαίς ήμέραις της έβδομάδος πρòς τελείαν έξάλειψιν της πάλαι αναφύεσης εκείνης διενέξεως». Καί για τό θέμα της θείας Κοινωνίας: «Χρέος έχουσιν οι εύσεβείς έν έκάστη ιερῃ μυσταγωγία νά προσέρχωνται και νά μεταλαμβάνωσι του ζωοποιού Σώματος, διά τουτο και προσκαλούνται υπό του ιερέως έν

τῷ “Μετά φόβου Θεοῦ, πίστεως και αγάπης προσέλθετε”». Αντικρούει μάλιστα τίς αντίθετες απόψεις περί θείας Μεταλήψεως δύο ή τρείς φορές τόν χρόνο ή «έν διαστήματι τεσσαράκοντα ήμερών».

Οί Κολλυβάδες ήταν ακόμη οι πνευματικοί καθοδηγητές, οι αλείπτες των νεομαρτύρων. Αύτοί προετοίμασαν πολλούς για τόν δρόμο του μαρτυρίου, ιδιαίτερα εκείνους πού είχαν προηγουμένως άρνηθεί τήν πίστη τους. Τό αίμα των νεομαρτύρων αποτέλεσε τό εύώδες θυμίαμα μπροστά στον θρόνο του Θεοῦ, πού έφερε τή λύτρωση στο υπόδουλο Γένος.

Οί έκσυγχρονιστές Άντικολλυβάδες - Φιλελεύθεροι χρησιμοποίησαν όλα τά άθέμιτα μέσα κατά των Κολλυβάδων: διαβολές, κατηγορίες, συκοφαντίες· έφθασαν μέχρι και στή διάπραξη φόνων. Τελικά οι Κολλυβάδες μετά τή μεγάλη αναταραχή και έκταση πού έλαβε τό όλο θέμα έκδιώχθηκαν από τό Άγιον Όρος. Ό διασκορπισμός τους στήν Ελλάδα όμως υπήρξε εύεργετικός, αφού συνέβαλαν στήν πνευματική αφύπνιση του λαοῦ και τό πνεῦμα τους λειτουργήσε τόν 19ο αιώνα ως αντίσωμα κατά της αλλοίωσης του ορθόδοξου φρονήματος. Κατέβηκαν από τόν Άθω, για νά ανάψουν τή φωτιά της αναγέννησης και της έπιστροφής στήν αρχαία παράδοση της Εκκλησίας και ως πρόδρομοι της πνευματικής εξανάστασης προετοίμασαν τό Γένος για τή μεγάλη ήμέρα.

Όμολογουμένως, ή διδασκαλία των Κολλυβάδων ήταν άκραιφνώς πατερική. Κύριο μέλημά τους ήταν νά έμπνεύσουν μέ τόν λόγο και μέ τό όλο βίωμά τους, ώστε νά ζοῦν οι πιστοί τήν έν Χριστῷ έσωτερική ζωή και νά βιώνουν τή θεία λατρεία. Φιλακόλουθοι οι ίδιοι, συνιστοῦσαν τήν τακτική ιερά Έξομολόγηση, τή συχνή συμμετοχή των πιστών στο μυστήριο της

θείας Εύχαριστίας μετά από συνεχή πνευματικό αγώνα και προετοιμασία. Ἐπίσης συνιστοῦσαν τή μελέτη πατερικῶν κειμένων, ἡ ὁποία βοηθᾷ τόν πιστό στή διαμόρφωση γνήσιου πατερικοῦ φρονήματος. Εὐστοχα ὁ καθηγητής Ἰωάννης Φουντούλης ἐπισημαίνει: «Στό σκότος τῆς Τουρκοκρατίας ἔλαμψε τό καθαρά παραδοσιακό πνευματικό “κίνημα” τῶν Κολλυβάδων... Σ’ αὐτό ὀφείλεται ἡ προβολή τοῦ λησμονημένου αἰτήματος τῆς συχνῆς προσελεύσεως στή θ. Κοινωνία, ἡ ἔξαρση τοῦ νοήματος τοῦ ἐβδομαδιαίου Πάσχα, ἡ συναφής προσπάθεια ἀπαλλαγῆς τῆς ἀναστάσιμης Κυριακῆς ἀπό τά νεκρώσιμα στοιχεῖα...».

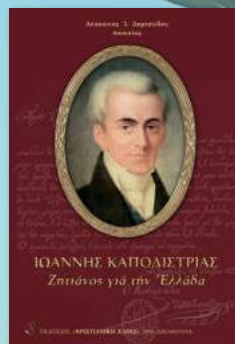
Ἐγκρατέστατοι καί πεπαιδευμένοι ἀγωνίστηκαν, δίδαξαν, νουθέτησαν τόν λαό, κράτησαν τήν ὀρθόδοξη πίστη καί ὑπῆρξαν πολυγραφότατοι. Δικαίως ὁ καθηγητής τῆς Πατρολογίας Παν. Χρήστου σημειώνει: «Ἀπό τό σύνολον τῶν λογίων τῆς ἐποχῆς οἱ Κολλυβάδες εἶχον, δυνάμεθα νά εἰπώμεν, τήν πλουσιωτέραν μερίδα».

Σήμερα, πού προβάλλεται ἓνα παρακμιακό μοντέλο ζωῆς καί ὁ λίβας τῆς παγκοσμιοποίησης ἀπειλεῖ νά κατακαύσει τά χρυσομεστωμένα ὄνειρα τοῦ Γένους μας, ἀποδομώντας τή φυλετική μας ταυτότητα, οἱ Κολλυβάδες πατέρες ἐπαναπροσδιορίζουν τήν πορεία μας: Ἐπιστροφή στίς ρίζες μας καί ἄρρηκτη σύνδεση μέ τήν ἑλληνορθόδοξη παράδοση, πού καταγεγραμμένη στήν κυτταρική μας μνήμη κράτησε τό Ἔθνος μας σφριγηλό ἀκόμη καί τότε πού «ὅλα τά ὅσκιαζε ἡ φοβέρα καί τά πλάκωνε ἡ σκλαβιά».

Εὐδοξία Αὐγουστίνου

ΑΞΙΖΕΙ ΝΑ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ!

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Βιβλιοπωλεῖο ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ,
Γ. Μπακατσέλου 5, Θεσσαλονίκη,
τηλ. 2310 274518
ἢ e-shop <http://books.apolytrosis.gr>

Μέ γεμάτη καρδιά

Βούρκωσε ό παπα-Χριστόδουλος¹. Κρατιόταν νά μήν τρέξουν τά δάκρυα. Δάκρυα συγκίνησης, δάκρυα εύγνωμοσύνης πρός τόν Θεό πού τόν άξίωσε νά βρεθεί λειτουργός Του στήν πολύπαθη Βόρεια Ήπειρο. Μέχρι τότε μονάχα άπό μακριά μπορούσε νά τήν άγναντέψει. Άλλά μόλις είδε καί τήν έλληνική σημαία άπλωμένη στό δένδρο φαρδιά-πλατιά... τή δικιά του σημαία!

«Τί θά 'θελες, παιδί μου;». Αυτό ρωτούσε ό Σεβαστιανός² όλους όσοι έφταναν ταιπαιπρημένοι καί κακοπαθημένοι ώς τά σκαλιά τής Μητρόπολης.

Τό καθεστώς του Χότζα παρέπαιε, ήταν έτοιμο νά σωριαστεί. Στα άπροσπέλαστα ήλεκτροφόρα σύνορα δέν είχαν μείνει πιά φρουροί νά τά φυλάξουν. Κι αύτοί άκόμα οί άλβανοί στρατιώτες έφευγαν, πατατούσαν τή θέση τους γιά μιá καλύτερη ζωή. Οί Έλληνες Βορειοηπειρώτες περνούσαν τίς κλειστές πόρτες, πού γιά σαρανταπέντε χρόνια τούς

χώριζαν, γιά νά πατήσουν τό χώμα τής πατρίδας, μιás πατρίδας πού ούτε στόν ύπνο τους τολμούσαν νά όμολογήσουν πόσο λαχταρούσαν, γιατί κι αύτό άκόμα ήταν άπαγορευμένο. Δέν είχες δικαίωμα νά όνειρεύεσαι...

Στρατιές ξυπόλυτων περνούσανε τά σύνορα, σκύβανε νά φιλήσουνε τίς πέτρες, έψαχναν μέ λαχτάρα άδέλφια, φίλους, συγγενείς πού είχαν ξεμείνει άπ' τήν άλλη μεριά του συρματοπλέγματος, ν' άγκαλιαστούνε έπιτέλους!

- Τί θά 'θελες, παιδί μου;

Έτσι, όμοια μέ τόν Σεβαστιανό, ρώτησε κι ό παπα-Χριστόδουλος αύτό τό ψηλό παλληκάρι, τό ρουφηγμένο κι άδύνατο σάν κλαρί, πού του χτύπησε τήν πόρτα. Ρούχα, φαϊ, λίγα τρόφιμα, κάτι θά οίκονομούσε ή άξια πρεσβυτέρα.

- Μιά σημαία, παππούλη! Μιά σημαία έλληνική! αύτό είπε μοναχά καί δάκρυσε.

Κι άρχισαν πιό καυτά νά κυλούν τά

δάκρυα, όταν ή παπαδιά άκούμπησε τή σημαία του σπιτιού στά ροζιασμένα του χέρια. "Εσκυψε καί τή φίλησε. Πρώτη φορά! Πρώτη φορά στή δύσκολη ζωή του... Κι ύστερα, κάθισε χάμω στήν αύλή κι άρχισε μέ τά δόντια νά ξηλώνει τή φόδρα άπ' τό ταλαίπωρο τριμμένο του σακάκι.

- Τί κάνεις εκεί, παλληκάρι μου; άπόρησε ό παπάς. Γιατί τό χαλάς; Πώς σέ λένε;

- Μέ λένε Μιχάλη, άπάντησε τό παιδί. Αύτή τή σημαία έγώ θά τήν περάσω άπ' τήν άλλη μεριά, θά τήν πάω στό χωριό μου, στή Δερβιτσάνη...

Δίπλωσε τή σημαία προσεχτικά. Τήν πέρασε μέσα άπ' τήν ξηλωμένη φόδρα, έτσι πού νά άπλώνεται σάν δεύτερη επένδυση, προσέχοντας νά μήν αφήνει έξογκώματα. "Υστερα ζήτησε βελόνα καί κλωστή. "Ετρεξε νά βοηθήσει ή παπαδιά, νά ράψει αύτή μέ μαεστρία τή φόδρα στή θέση της.

Κυλήσανε οί μήνες κι ό παπα-Χριστόδουλος δέν ήξερε τί απέγινε ούτε τό παλληκάρι ούτε ή σημαία. Μέχρι σήμερα, πού άνέβηκε στό κακοτράχαλο βουνό γιά νά λειτουργήσει στό πανηγύρι τής Δερβιτσάνης, στό παλιό έρειπωμένο ξωκκλήσι τής Ζωοδόχου Πηγής.

Τό 'χε όνειρο άπό παλιά. Νά λειτουργήσει στή Βόρειο "Ηπειρο, εκεί, στους άλειτούργητους! Τώρα πού έμαθε πώς οί έλεγχοι στά σύνορα χαλάρωσαν κι οί "Ελληνες περνούσαν κι άπ' τίς δύο πλευρές, είπε νά κάνει τ' όνειρο πραγματικότητα.

Χαλάρωσαν οί έλεγχοι... Μά, όχι γιά τόν παπά...

«Ό παπάς δέν περνάει», είπε μέ βλέμμα βλοσυρό ό άλβανός τελωνειακός. "Ολοι διάβαιναν πάνω-κάτω έ-

λεύθερα, αλλά αύτόν τόν άφησαν νά περιμένει μέ τίς ώρες. Δέν τούς πήγαινε ή καρδιά, ίσως φοβόντουσαν ότι, παρά τή χαλάρωση τών μέτρων, δέν μπορεί καί τέτοιο νά είναι έπιτρεπτό. Ούτε όμως νά τόν διώξουν τόλμησαν. "Ηταν πιά φανερό ότι άλλαζαν τά πράματα, ή Άλβανία δέν ήταν ή πανίσχυρη χώρα πού τούς λέγανε στήν προπαγάνδα. "Εψαχναν στό τηλέφωνο νά βρούν κάποιον άνώτερο, νά τούς πεί τί ήθελε ή κυβέρνηση νά κάνουν, μή βρούν κανένα μπελά. Δέν θύμωσε ούτε τούς παρεξήγησε ό παπα-Χριστόδουλος. Μετά άπό τόσο «δηλητήριο» πού τούς ποτίσανε 45 χρόνια, ήταν επόμενο. Ούτε φοβόταν. "Ηξερε ότι άπ' τό χάραμα προσεύχεται ό Σεβαστιανός, όπως κάθε φορά πού κάποιος δικός του θά πέρναγε τά σύνορα τής άγωνίας. Φοβόταν μόνο ότι δέν θά πρόφτανε, ότι τ' όνειρο θά 'μενε όνειρο. "Ο παπα-Μιχάλης ό Ντάκος³ τόν περίμενε στίς 7.30 καί κόντευε 11.00. "Η λειτουργία θά τελείωνε χωρίς αύτόν κι ό κόσμος θά 'φευγε, δέν θά 'βρισκε άνθρωπο νά χαιρετήσει.

Κάποια στιγμή βγήκε βλοσυρός ένας τελωνειακός κι είπε στόν όδηγό νά πάρει τόν παπά καί νά περάσουν γρήγορα, μά νά μήν πολυφαίνεται. "Οταν έφτασαν -επιτέλους- στό βουνό, είχε πάει 11.30. Τούς βρήκε όλους νά τόν περιμένουνε, δέν έφυγε κανείς. Ούτε ό παπα-Μιχάλης είχε βάλει «εύλογητός». Περίμεναν όλοι άνυπόμονα, τόν άδελφό άπ' τήν «'Εδέμ», τόν παπά πού θά 'ρχόταν άπ' τήν 'Ελλάδα.

Ξεφύσησε μέ ανακούφιση ή σημαία ή άπλωμένη στά κλαδιά. Σάν νά τόν γνώρισε. Κι άπό κάτω ό Μιχάλης, τό λιανό παλληκάρι, μ' ένα χαμόγελο πλατύ μέχρι τ' αύτιά, νά του τή δείχνει όσο γι-

νόταν πιό κρυφά, μ' ἓνα καμάρι πού δέν μπορούσε νά κρυφτεῖ κι ἄς ἤξερε ὅτι οἱ σπιοῦνοι δέν ἔλειπαν οὔτε καί τώρα.

Μπήκε νά προσκυνήσει τήν ἐκκλησιά ὁ παπα-Χριστόδουλος. "Ὅ,τι εἶχε ἀπομείνει. Μικρή, ταπεινή καί πολύπαθη. Ποῦ νά χωρέσει ὅλος αὐτός ὁ κόσμος πού εἶχε καταφτάσει ἀπό ὅλα τὰ γύρω χωριά; «Δέν κάνουμε ὑπαίθρια τή Λειτουργία;», πρότεινε. «Ἐξω, μέ ὅλο τό ποίμνιο!».

Κάτω ἀπ' τόν πλάτανο στήθηκε ἡ Ἅγια Τράπεζα. Μπήκε «εὐλογητός» κι ἡ σιωπή ἀπλώθηκε ἀπόλυτη τριγύρω. Ἀμίλητοι ὅλοι, μεγάλοι καί μικροί. Γιά τούς περισσότερους, ἡ πρώτη τους φορά πού παρακολουθοῦσαν θεία Λειτουργία. Ἀναστέναξε μέ μιά θλίψη ὁ παπα-Χριστόδουλος. Τί κρίμα! Δέν θά μπορέσει νά τούς κοινωνήσει ὅλους! Οἱ νέοι ἦταν ἀβάφτιστοι... Δῶσε, Θεέ μου, νά ῥθει καί γι' αὐτούς γρήγορα ἡ ὥρα!

Κόντευε ὁ καθαγιασμός καί τά σύννεφα ἄρχισαν νά μαζεύονται βαριά πάνω ἀπ' τή Δρόπολη. Ἀνήσυχος ὕψωσε τό βλέμμα του στόν οὐρανό. Τί ἔπρεπε νά κάνει τώρα; Ν' ἀφήσει τό Αἶμα τοῦ Χριστοῦ νά τό μολύνει ἡ βροχή ἢ νά διακόψει τή θεία Λειτουργία; Ἡ ματιά κατηφόρισε πρὸς τήν ταπεινή ἐκκλησιά, ἀπ' τό ἄνοιγμα στό Ἱερό διέκρινε τήν τοιχογραφία τῆς Παναγίας. Ἀπ' Αὐτήν θά ζητοῦσε βοήθεια: «Μάνα μας, Παναγιά, μήν ἐπιτρέψεις νά ρεζιλευτοῦμε!».

Ἦσυχος πιά συνέχισε. Τά σύννεφα διαλύθηκαν, ἡ βροχή πῆγε ἄλλου νά ξεθυμάνει.

Μοίρασε σ' ὅλους τ' ἀντίδωρο, ἀλλά καί πάλι δέν ἔφευγε κανεῖς ἀπ' ὅσους εἶχαν γεμίσει τό πλατύ ἀλώνι⁴. Τά ὄργανα ἄρχισαν τούς παραδοσιακούς

ρυθμούς καί πιάστηκαν γιά τόν χορό τραβώντας πρῶτον τόν παπά, πού ἔκανε τόν δύσκολο, ἀλλά τοῦ εἶπαν: «Ἔτσι τό ἔχομε ἐμεῖς, μπροστά ὁ παπάς! Αὐτός ξεκινᾷ τό πανηγύρι».

Πρώτη φορά πού χόρεψε ὁ παπα-Χριστόδουλος! Μ' ὅλη του τήν καρδιά, πού, ἡ δύσμοιρη, χτυποῦσε δυνατά, ξεχειλίζε ὅσο ἔβλεπε τή χαρά σέ τόσα ἀμέτρητα δακρυσμένα μάτια, πού πιάστηκαν πίσω του στόν χορό καί κύκλωσαν τό ἀλώνι.

Ἡ ὥρα περνοῦσε κι αὐτοί δέν ἤθελαν νά τόν ἀποχωριστοῦν. Νύχτωνε. Τήν παπαδιά τήν εἶχαν ζώσει φίδια. Μά, ἄλλον σκεφτόταν ὁ παπα-Χριστόδουλος: τόν Δεσπότη, πού σίγουρα τριγύριζε σάν τό λιοντάρι στό κλουβί, ὅσο δέν εἶχε νέα.

Εἶχε νυχτώσει γιά καλά ὅταν πέρασε πάλι τά σύνορα. Φτάνοντας στό «ἐλληνικό» ζήτησε μέ λαχτάρα ἀπό τούς τελωνειακούς τήν ἄδεια νά κάνει ἓνα τηλεφώνημα. Ὅχι στήν παπαδιά. Στόν Σεβαστιανό. Γιά νά τοῦ πεῖ πῶς δέν χρειάζεται πιά ν' ἀγωνιᾷ, γύρισε ἀσφαλῆς καί μέ καρδιά γεμάτη.

Μαρτινιανή

1. Ἐφημέριος στό χωριό Δελβινάκι τῆς Ἡπείρου, κοντά στά σύνορα μέ τήν Ἀλβανία.

2. Ὁ Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καί Κονίτης κυρός Σεβαστιανός ὑπῆρξε ἐκεῖνος πού ἀνέδειξε τό Βορειοηπειρωτικό ὡς ἐκκρεμές ζήτημα καί στάθηκε ὁ πατέρας τῶν Βορειοηπειρωτῶν μέχρι τήν κοίμησή του τό 1994.

3. Παπα-Μιχάλης Ντάκος: ἀποσηματισμένος ἱερέας πού ἐπιβίωσε ἀπό τό καθεστῶς τοῦ Χότζα, ὁ πρῶτος πού δόλησε νά τελέσει θεία Λειτουργία.

4. «Ἀλώνι» ὀνομάζουν τόν ἀνοιχτό χώρο γύρω ἀπό τήν ἐκκλησία.

Ἡ ζωηφόρος ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ (Ἰω 1,1-17)

Χριστός ἀνέστη, ἀδέλφια μου! Δοξάζουμε, ὑμνοῦμε καί εὐχαριστοῦμε τόν Κύριό μας γιά ὅσα θαυμαστά ἐποίησε καί ἰδιαίτερα γιά τό γεγονός τῆς ἀναστάσεώς του, πού εἶναι ἡ πηγή τῆς σωτηρίας μας, τό θεμέλιο τῆς Ἐκκλησίας μας, ἡ χαρά τῆς ζωῆς μας! Καί τόν εὐχαριστοῦμε, διότι μᾶς ἀξίωσε γιά ἄλλη μιά φορά φέτος νά συμμετέχουμε, νά κοινωνοῦμε, νά ζοῦμε μαζί μέ τήν ἀνάστασή του καί τήν προσωπική μας ἀνάσταση.

Στή σύντομη διδαχή μου θά πάρω ὡς βάση τό συναξάριο τοῦ Πάσχα. Εἶναι σύντομο, λιτό, ἀλλά τόσο πλούσιο, μέ ὕψος δυσθεώρητο καί βάθος ἀπροσμέτρητο! «Τῇ ἀγία καί μεγάλῃ Κυριακῇ τοῦ Πάσχα αὐτήν τήν ζωηφόρον Ἀνάστασιν ἐορτάζομεν τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ». Τήν Κυριακή τοῦ Πάσχα ἐορτάζουμε τή ζωηφόρο ἀνάσταση τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Θά σταθῶ σέ μία λέξη: «ζωηφόρος». Ὀνομάζεται ἡ ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ «ζωηφόρος», διότι μᾶς φέρει τή ζωή. Ὁ Χριστός, ὅπως ἀκούσαμε στό κατά Ἰωάννην Εὐαγγέλιο, εἶναι τό φῶς καί ἡ ζωή. Τό φῶς τό ἀληθινό καί ἡ ζωή ἡ αἰώνια. Μεγάλο νόημα ἔχει αὐτή ἡ ἀποκάλυψη! Χωρίς τόν Χριστό ὁ ἄνθρωπος στροβιλίζεται στό σκότος, χωρίς τόν Χριστό ὁ

ἄνθρωπος ζεῖ μέσα στό μνήμα τοῦ θανάτου.

Στήν πραγματικότητα, ἡ ζωή μας δέν εἶναι ζωή. Εἶναι μιά ζωή ψεύτικη, περιορισμένη. Σ' ὅλη τή διάρκειά της μᾶς τρομάζει ἡ σκέψη τοῦ θανάτου. Εἶναι σάν νά πεθαίνουμε ἀνά πᾶσα στιγμή μέ τόν τρόμο τοῦ θανάτου. Ὅπως λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἡ ἰδέα τοῦ θανάτου μᾶς ἔχει σκλάβους καί μᾶς τυραννάει. Ἡ ζωή μας, ἐπίσης, εἶναι γεμάτη ἀσθένειες, ἀποτυχίες, βάσανα καί θλίψεις· τέλος, καταλήγει στόν θάνατο. Ἔτσι, ἐνῶ λέγεται ζωή, στό κάθε λεπτό της καιροφυλακεῖ ὁ θάνατος.

Μά γιατί; Ὁ Θεός, πού μᾶς ἐπλασε καί τά δημιούργησε ὅλα «καλά λίαν», δέν μᾶς χάρισε ζωή ἀληθινή; Καί βέβαια. Ἀλλά ἡ ἁμαρτία, ἡ συνεργασία μας μέ τόν σατανᾶ κατέστρεψε τή ζωή μας, τήν ἴδια τήν ὑπαρξή μας. Ἔτσι συνδέθηκε ἡ ζωή μας στενά μέ τόν θάνατο, τή φθορά, τήν ἀθλιότητα. Κι ἔγινε ἀνυπόφορη αὐτή ἡ ζωή...

Ὁ Χριστός μέ τήν ἀνάστασή του φέρνει στόν κόσμο μιά ἄλλη ζωή. Τήν ὀνομάζει «περίσσια ζωή», «αἰώνια ζωή». Ποιοτικά εἶναι τέλεια καί ποσοτικά αἰώνια. Τά γνωρίσματά της εἶναι ἡ ἀληθινή χαρά, ἡ εἰρήνη, ἡ ἀγάπη, ὅλα ἐκεῖνα πού διδάσκει τό εὐαγγέλιο καί ἀποτελοῦν τούς καρπούς τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Αὐτή τή

ζωή, τήν ἀληθινή ζωή, μᾶς χαρίζει ἡ ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ.

Θέλω νά προσέξουμε ὅμως ἕνα ἀκόμη σημεῖο: Πῶς φαίνεται ὅτι ἡ ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ εἶναι «ζωηφόρος», ὅτι ἔφερε σ' ὅλους μας τή ζωή καί μάλιστα τήν ἀληθινή ζωή; Αὐτό τό μαρτυρεῖ ἡ ἱστορία, πού βεβαιώνει ὅτι ὁ Χριστός ἀναστήθηκε καί μέ τήν ἀνάστασή του «τὰ πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε καί γῆ καί τὰ καταχθόνια». Ἴσως κάποιος νά μήν ἐκκλησιάζεται ποτέ, δέν μπορεῖ ὅμως νά ἀρνηθεῖ ὅτι ὑπάρχουν ἐκκλησιές. Εἶναι μιά ἱστορική πραγματικότητα. Ἱστορική πραγματικότητα ἀναμφισβήτητη ἀποτελεῖ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ μας. Οἱ ἅγιοι της, οἱ τόσοι ἅγιοι μέ τήν ἀγία ζωή τους μαρτυροῦν καί βεβαιώνουν τήν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ καί τήν ἀληθινή ζωή πού τοὺς χάρισε ὁ Χριστός. Λάμπει καί μοσχοβολάει ἡ ζωή τους! Λάμπουν καί μετά τόν θάνατο, εὐωδιάζουν καί θαυματουργοῦν τά ἅγια λείψανά τους!

Κι ἕνα ἀκόμη ἐπιχείρημα -χειροπιαστό, θά ἔλεγα-, πού δέν ἀφήνει περιθώρια γιά καμιά ἀμφιβολία, εἶναι τό «ἔρχου καί ἴδε», νά δοκιμάσουμε. Πλήθη ἀνθρώπων ἐορτάζουν τήν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, ὄχι ὅμως σάν γεγονός πού μᾶς φέρνει τή ζωή, ὡς ζωηφόρο γεγονός, ἀλλά σάν κάτι τό τυπικό, μιά τυπική παράδοση, πού δέν μᾶς ἀγγίζει. Ὑπάρχουν ὅμως κι ἐκεῖνοι πού συνδέονται μέ τήν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ ἀληθινά. Εἶναι αὐτοί πού μετανοοῦν καί μετέχουν στά Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας. Τό εἶπα πολλές φορές καί τό τονίζω: Τό ἄγγελμα, τό γλυκύτατο ἄγγελμα τῆς ζωηφόρου Ἀναστάσεως συνδέεται μέ τό παράγγελμα τῆς ζωηφόρου μετανοίας· ἡ ἀγγελία τῆς ζωηφόρου Ἀναστάσεως μέ τήν παραγγελία τῆς ζωηφόρου μετανοίας.

Ὁ ἄνθρωπος πού μετανοεῖ οἰκειοῦται, κάνει δική του τή νίκη τοῦ Χριστοῦ ἐναντίον τοῦ θανάτου, ἐναντίον τῆς ἀμαρτίας, ἐναντίον τῆς φθορᾶς. Μέ τήν ἀνάστασή του ὁ Χριστός συνέτριψε τήν ἀμαρτία, ἀπέδειξε ὅτι τό αἷμα του εἶναι λυτρωτικό καί παντοδύναμο. Αὐτή τή δύναμη ἀποκτοῦμε κι ἐμεῖς μέ τή μετάνοια, μέ τή μετοχή μας στά Μυστήρια τοῦ Χριστοῦ· μετέχουμε σέ μιά ἄλλου εἶδους ζωή. Ὁ Χριστιανός εἶναι ἕνα ἄλλο εἶδος ἀνθρώπου, ζεῖ μιά ἄλλου εἶδους ζωή, τήν αἰώνια, τήν πνευματική ζωή. «Ἐρχου καί ἴδε»! Νά δοκιμάσουμε καί θά τό διαπιστώσουμε. Νά μᾶς ἀξιώσει ὁ Θεός ἡ φετινή ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ νά σημάνει τή δική μας πνευματική ἀνάσταση! Ἀμήν.

Στέργιος Ν. Σάκκος
15-4-2001 Φίλυρο

Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821 Γ'. Γεγονότα τοῦ 1822

Τό 1822 εἶναι ἐξίσου πλούσιο σέ γεγονότα, ὅσο καί τό πρῶτο ἔτος τῆς Ἐπανάστασης. Τή χρονιά αὐτή παγιώνεται ἡ εἰκόνα πού εἶχε ἀρχίσει νά διαμορφώνεται κατά τούς πρῶτους μήνες. Ἡ Ἐπανάσταση, δηλαδή, ἐδραιώνεται μέν στή Νότια Ἑλλάδα (Πελοπόννησο καί Στερεά Ἑλλάδα), ἀλλά καταπνίγεται ὀριστικά σέ ἄλλες περιοχές (Μακεδονία, Ἡπειρο, Κρήτη).

Ἀρχικά, στά τέλη Ἰανουαρίου ἔχουμε μία ἀρνητική ἐξέλιξη, τήν κατάπνιξη τῆς ἀνταρσίας τοῦ Ἀλή πασᾶ, ἡ ὁποία -γιά τούς ἐπαναστατημένους Ἕλληνες- ἀποτελοῦσε πολύτιμο ἀντιπερισπασμό. Ἐτσι, τά ἐνωμένα τουρκικά καί τουρκαλβανικά στρατεύματα μέ ἀρχηγό τόν Χουραϊτ πασά ἀπειλοῦν τό **Σούλι** καί τή **Δυτική Στερεά**. Σύντομα οἱ Σουλιῶτες πολιορκοῦνται καί παρά τή σθεναρή τους ἀντίσταση, ἡ ἔλλειψη τροφίμων τούς φέρνει σέ πολύ δύσκολη θέση. Τότε ὁ Μαυροκορδάτος, γιά νά τούς βοηθήσει, πραγματοποιεῖ ἐκστρατεία στήν Ἡπειρο, μέ τή συμμετοχή τῶν πρῶτων τακτικῶν σωμάτων, ὅπου συμμετεῖχαν πολλοί φιλέλληνες κι Ἑπτανήσιοι. Μετά τίς

πρῶτες συγκρούσεις, ἡ καθοριστική μάχη δίνεται στίς 4 Ἰουλίου στό Πέτα, κοντά στήν Ἄρτα. Οἱ Ἕλληνες ὑφίστανται πανωλεθρία καί οἱ περισσότεροι τακτικοί φιλέλληνες ἐξοντώνονται. Ἐτσι, οἱ Σουλιῶτες ἀναγκάζονται νά συνθηκολογήσουν καί ἀποχωροῦν μέ τίς οἰκογένειές τους στά Ἐπτάνησα, ἀπ' ὅπου στή συνέχεια καταφεύγουν στό Μεσολόγγι.

Στίς ἀρχές τοῦ 1822 εἴχαμε ἐκ νέου ἐπανάσταση στή **Μακεδονία** καί πιά συγκεκριμένα στόν Ὀλυμπο καί στό Βέρμιο. Ἀρχικά, ἡ ἀσυντόνιστη δράση τῶν ἀρματολῶν τοῦ Ὀλύμπου δέν εἶχε ἐπιτυχία καί τό κίνημα καταπνίγηκε σύντομα. Ὅσοι ἐπαναστάτες γλύτωσαν κατέφυγαν στίς Βόρειες Σποράδες. Στό Βέρμιο, μετά τήν ἀποτυχία κατάληψης τῆς Βέροιας ἀπό τούς Ἕλληνες, ἀκολούθησε ἡ περιλαμβρη νίκη στή μάχη τῆς μονῆς Παναγίας Δοβρά. Οἱ ἰσχυρές τουρκικές δυνάμεις (20.000) ὅμως πού ἔρχονται ἀπό τή Θεσσαλονίκη ἀναγκάζουν τούς ἐπαναστάτες νά ὀχυρωθοῦν στή Νάουσα. Στίς 13 Ἀπριλίου ἡ πόλη πέφτει στά χέρια τῶν Τούρκων κι ἀκολουθεῖ ὀλοκληρωτική σφαγή τῶν κατοίκων, τό γνωστό Ὀλο-

καύτωμα της Νάουσας. Πολλοί μακεδόνες πολεμιστές τότε κατέφυγαν μέ ἀρχηγούς τούς Γάτσο καί Καρατάσο στή Νότια Ἑλλάδα, γιά νά συνεχίσουν ἐκεῖ τόν ἀγώνα.

Στήν **Κρήτη** ἡ Ἐπανάσταση συνεχιζόταν, παρά τίς ἀποτυχίες τοῦ πρώτου ἔτους. Δέν ὑπάρχει ὅμως ὁ κατάλληλος συντονισμός οὔτε κάποιο κάστρο πού νά ἀποτελεῖ ὁρμητήριο τῶν ἐπαναστατῶν ἢ προσπάθεια πού γίνεται γιά κατάληψη τοῦ Ρεθύμνου ἀποτυχάνει. Ὑποβίβαση 10.000 Αἰγυπτίων ἀναγκάζει τούς ἐπαναστάτες νά καταφύγουν στά βουνά καί ἡ Ἐπανάσταση οὐσιαστικά σβήνει.

Στή **Στερεά Ἑλλάδα**, παρά τίς ἐνισχύσεις ἀπό τήν Πελοπόννησο, τά πράγματα δέν ἐξελίσσονται καλά. Τόν Ἰανουάριο ἀποτυχάνει ἡ ἐκστρατεία στήν Κάρυστο τῆς Εὐβοίας, ὅπου καί σκοτώνεται ὁ Ἡλίας Μαυρομιχάλης. Ἐπίσης, οἱ ἐπιχειρήσεις τόν Ἀπρίλιο ἐναντίον τῆς Ἀγίας Μαρίνας, τῆς Στυλίδας καί τῆς Ὑπάτης μέ τή συμμετοχή τοῦ Ἀνδρούτσου, τοῦ Δ. Ὑψηλάντη καί τοῦ Νικηταρά ἀποτυχάνουν καί συγχρόνως ὀξύνονται οἱ ἀντιθέσεις στρατιωτικῶν καί πολιτικῶν. Στά τέλη Ὀκτωβρίου οἱ Τούρκοι φτάνουν ἔξω ἀπό τό Μεσολόγγι καί τό πολιορκοῦν. Μέσα στήν πόλη βρίσκονται μόλις 360 ἄνδρες καί ὁ Μάρκος Μπότσαρης ξεκινᾷ διαπραγματεύσεις γιά νά κερδίσει χρόνο. Λίγες μέρες μετά, ὑδραῖκα πλοῖα ἀποβιβάζουν 700 Πελοποννήσιους. Οἱ διαπραγματεύσεις σταματοῦν καί ἡ πολιορκία ξεκινᾷ. Τελικά, οἱ Τούρκοι ἐπιτίθενται ἀνήμερα τά Χριστούγεννα· οἱ Ἕλληνες ὅμως εἰδοποιημένοι ἀπό τόν Γιάννη Γούναρη, πού ἦταν στήν ὑπηρεσία (κυνηγός) τοῦ Ὁμέρ Βρυῶνη, τούς περίμεναν καί πετυχαίνουν μεγάλη νίκη. Ὑποβίβαση 10.000 Αἰγυπτίων ἀναγκάζει τούς ἐπαναστάτες νά καταφύγουν στά βουνά καί ἡ Ἐπανάσταση οὐσιαστικά σβήνει.

Στήν **Πελοπόννησο** τόν Ἰανουάριο οἱ

Τούρκοι παραδίδουν στούς Ἕλληνες τό σημαντικό κάστρο τοῦ Ἀκροκορίνθου, ἀλλά ἡ πολιορκία τῆς Πάτρας ἀποτυγχάνει. Κι ἐνῶ οἱ διαφωνίες τῶν Ἑλλήνων ὀξύνονται, τόν Ἰούνιο ξεκινᾷ ἀπό τή Λάρισα ἡ μεγάλη ἐκστρατεία τοῦ Μαχμούτ πασᾶ Δράμαλη, πού μέ 30.000 περίπου ἄνδρες σαρώνει τή Στερεά Ἑλλάδα χωρίς ἀντίσταση. Μόλις φτάνει στήν Πελοπόννησο, τό κάστρο τοῦ Ἀκροκορίνθου παραδίδεται ἀμαχητί κι ἐπικρατεῖ μέγας πανικός· ἡ κυβέρνηση πού ἦταν στό Ἄργος μπαίνει σέ δύο πλοῖα νά γλυτώσει, ἐνῶ οἱ κάτοικοι πανικόβλητοι καταφεύγουν στά βουνά. Ὁρθώνουν τότε τό ἀνίστημά τους ὁ Θ. Κολοκοτρώνης κι ὁ Δ. Ὑψηλάντης. Ὁ Ὑψηλάντης κλείνεται στό κάστρο τοῦ Ἄργους μέ λίγους ψυχωμένους ἄνδρες γιά νά καθυστερήσει τούς Τούρκους, ἐνῶ ὁ Κολοκοτρώνης μαζεῦει στρατό κι ἀκολουθεῖ τήν τακτική τῆς καμμένης γῆς. Τό σχέδιο ἔχει ἐπιτυχία, καθώς οἱ δυσκολίες στόν ἀνεφοδιασμό τοῦ μεγάλου στρατοῦ τῶν Τούρκων τούς ἀναγκάζουν νά ὑποχωρήσουν πρὸς τήν Κόρινθο. Στά στενά τῶν Δερβενακίων ὅμως τούς περιμένει ὁ Κολοκοτρώνης πού μαζί μέ τόν Παπαφλέσσα, τόν Νικηταρά καί τόν Ὑψηλάντη τούς χτυπᾷ ἀλύπητα γιά τρεῖς ὁλόκληρες μέρες ἀπό τίς 26 ἕως τίς 28 Ἰουλίου. Περισσότεροι ἀπό 5.000 Τούρκοι χάνουν τή ζωή τους, ἐνῶ ὁ Δράμαλης λίγους μῆνες μετά πεθαίνει στήν Κόρινθο. Πρόκειται γιά τή μεγαλύτερη νίκη τῶν Ἑλλήνων, ἡ ὁποία ἐδραίωνει τήν κυριαρχία τους στήν Πελοπόννησο· λίγο ἀργότερα παραδίδεται καί τό Ναύπλιο.

Μέ τά γεγονότα πού ἐξελίχτηκαν στό ναυτικό πεδίο, ἀλλά καί τίς διπλωματικές ἐξελίξεις θά ἀσχοληθοῦμε στό ἐπόμενο ἄρθρο.

Παναγιώτης Μητσόπουλος

Εθνική παλιγγενεσία - Έθνομηδενισμός

Β'

Κεντρικός άξονας του έθνομηδενισμού είναι ή θεωρία ότι τό 1821 δέν έχουμε έθνική παλιγγενεσία, αλλά γέννηση ενός έθνους, ότι μόλις τόν 19ο αιώνα φτιάχνεται τό ελληνικό κράτος - έθνος.

Μά έμείς οί Έλληνες δέν δημιουργήσαμε κράτος πρώτη φορά τό 1830 μ.Χ. Τότε ξαναϊδρύσαμε ελληνικό κράτος, άφού πολύ πρίν, πρό τής τουρκικής σκλαβιάς, είχαμε τό κράτος του Βυζαντίου.

Μετά τήν άλωση τής Κωνσταντινούπολης από τούς Σταυροφόρους, τό 1204 μ.Χ., ή αυτοκρατορία τής Νίκαιας πού σχηματίζεται είναι, επίσης, καθαρά ελληνικό κράτος στή Μικρά Άσία. Έκεί μεταφέρονται από τή Βασιλεύουσα ό αυτοκράτορας καί ό όρθόδοξος πατριάρχης. Ό Έλληνισμός ιδρύει στή Νίκαια ένα άμιγές ελληνικό κράτος. Από τότε υπάρχει ή αίσθηση του ελληνικού έθνους-κράτους. Ή αυτοκρατορία τής Νίκαιας (1204-1261)

χαλυβδώνει τήν ελληνορθόδοξη ταυτότητα. Κατά τόν Κωνσταντίνο Χολέβα, τά κείμενα τής έποχής εκείνης άπαντούν σε όσους άμφισβητούν σήμερα τή συνέχεια του Έλληνισμού.

Ό αυτοκράτορας τής Ιωάννης Γ΄ Δούκας Βατάτζης, άπαντώντας στήν έπιστολή του πάπα Γρηγορίου Θ΄, διακηρύσσει τόν άσίγαστο πόθο του γιά τήν άπελευθέρωση του σκλαβωμένου έθνικού κέντρου. Άκόμη άναφέρεται στόν άγώνα τών Έλλήνων γιά τή διατήρηση τής πολιτικής καί πολιτιστικής κληρονομιάς τους:

«...Μάς γράφεις ότι από τό δικό μας, τό Έλληνικό Γένος, άνθησε ή σοφία καί τά άγαθά της καί διαδόθηκε στους άλλους λαούς. Αυτό σωστά γράφεις... Πώς ξεχάσες νά γράψεις ότι, μαζί μέ τή σοφία, τό Γένος μας κληρονόμησε από τόν Μέγα Κωνσταντίνο καί τή βασιλεία; Ποιός άγνοεί ότι τά κληρονομικά δικαιώματα τής διαδοχής πέρασαν από εκείνον στό δικό μας Γένος καί ότι έμείς είμαστε οί νόμιμοι κληρονόμοι καί διάδοχοι;

Έπειτα, σύ άπαιτείς νά μήν άγνοήσουμε τόν θρόνο σου καί τά προνόμιά του. Άλλά καί έμείς έχουμε νά άνταπαιτήσουμε νά δείς καθαρά καί νά μάθεις τά δικαιώματα πού έχουμε έμείς επί τής έξουσίας καί του κράτους τής Κωνσταντινούπολης, τό όποιο από τόν Μέγα Κωνσταντίνο διατηρήθηκε γιά μία χιλιετία καί έφτασε σε μάς. Οί γενάρχες τής βασιλείας μου είναι από τό γένος τών Δουκών καί τών Κομνηνών, γιά νά μήν άναφέρω έδώ καί όλους τους άλλους βασιλείς πού είχαν ελληνική καταγωγή καί γιά πολλές έκατοντάδες χρόνια κατείχαν τή βασιλική έξουσία τής Κωνσταντινούπολης. Αυτούς όλους, καί ή εκκλησία τής Ρώμης καί οί ιεράρχες της, τούς προσκυνούσαν ως αυτοκράτορες τών Ρωμαίων...

Έμείς έξαναγκαστήκαμε από τήν πολεμική βία καί φύγαμε από τόν τόπο μας:

ὅμως δέν παραιτούμαστε ἀπό τά δικαιώματά μας τῆς ἐξουσίας καί τοῦ κράτους τῆς Κωνσταντινούπολης. Καί νά ξέρεις ὅτι αὐτός πού βασιλεύει εἶναι **ἄρχοντας καί κύριος ἔθνους** καί λαοῦ καί πλῆθους· δέν εἶναι ἄρχοντας καί ἀφεντικό σέ πέτρες καί ξύλα, μέ τά ὁποῖα χτίστηκαν τά τεῖχη καί οἱ πύργοι...

Ποτέ δέν θά πάψουμε νά δίνουμε μάχες καί νά πολεμοῦμε αὐτούς πού κατέκτησαν καί κατέχουν τήν Κωνσταντινούπολη. Ἀλήθεια, πῶς δέν θά διαπράτταμε ἀδικία ἀπέναντι στούς νόμους τῆς φύσης καί στούς θεσμούς τῆς Πατρίδας μας καί στούς τάφους τῶν προγόνων μας καί στά θεῖα καί ἱερά τεμένη, ἄν δέν πολεμήσουμε γι' αὐτά μέ ὅλη τή δύναμή μας;...».

Ὁ αὐτοκράτορας τῆς Νίκαιας Μιχαήλ Θ' Παλαιολόγος πετυχαίνει τό 1261 τήν ἀνακατάληψη τῆς Κωνσταντινούπολης ἀπό τοὺς Φράγκους. Τότε ἐξαγγέλλει γιά πρώτη φορά τόν ὅρο Μεγάλη Ἰδέα, ἐννοώντας ὅτι κάποτε θά ἀνακτήσουν ὅλα τά ἐδάφη, πού τά κατέχουν οἱ Φράγκοι καί οἱ Τοῦρκοι. Τό Βυζάντιο, ἀπό τό 1261 καί μετὰ, εἶναι ἐλληνικό ἔθνος-κράτος. Μετά ὅμως ἀπό τήν ἄλωση τῆς Πόλης, τό 1453, χάνεται κάθε πολιτειακή ὑπόσταση. Γι' αὐτό στήν Τουρκοκρατία οἱ Ἕλληνες μιλοῦν γιά «μαρμαρωμένο βασιλιά», λένε μέ ἐλπίδα «Πάλι μέ χρόνια, μέ καιρούς, πάλι δικά μας θά 'ναι». Καταφαίνεται ὁ ἄσβεστος καημός νά ἀνασυστήσουν τό κράτος τους.

Ἐπίσης, ἡ ἐθνοαποδομητική σχολή ὑποστηρίζει πῶς πρὶν ἀπό τήν Ἐπανάσταση τοῦ '21 δέν ὑπάρχουν Ἕλληνες. Ὑπάρχουν μόνο Ὁρθόδοξοι. Ἀφοῦ, λοιπόν, ἡ ταυτότητά τους εἶναι κατεξοχήν ὀρθόδοξη, ἄρα δέν ἔχουν συγκροτημένο ἐθνικό ἔθνος.

Ἀποκρύπτουν πῶς στή διάρκεια τῆς Τουρκοκρατίας Ὁρθόδοξα καί ἐλληνικό ἔθνος ταυτίζονται. Ὁ ἐκκλησιαστικός θεσμός, τό Πατριαρχεῖο, εἶναι ὁ σημαντικό-

τερος θεσμός πού ἐκπροσωπεῖ τοὺς Ἕλληνες. Στήν ἱστορία ἔχουμε περιπτώσεις πού κάτω ἀπό κατοχή οἱ Ἕλληνες ἔχασαν τή γλώσσα τους. Ἀλλά ὅπου διατήρησαν τήν ὀρθόδοξη πίστη τους, ἐκεῖ μπόρεσαν νά κρατηθοῦν στήν ἐλληνική ταυτότητα. Ὁ Ἑλληνισμός ἐπιβίωσε διά τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἀντίθετα, ὅταν κάποιος στήν Τουρκοκρατία ἀλλαξοπιστοῦσε, αὐτό σήμαινε πῶς τούρκεψε. Πόσα ἑκατομμύρια ἐξισλαμισθέντων κλαίει ὁ Ἑλληνισμός, γιατί χάθηκαν ὀριστικά!

«Παράλληλα, λοιπόν, μέ τή διαρκή ἀντίσταση στά μέτωπα τῶν πολεμικῶν συγκρούσεων, ὁ Ἑλληνισμός θά διασωθεῖ ἀκουμπώντας στίς μεϊζονες πνευματικές παρακαταθῆκες του, στήν ὀρθόδοξη πίστη, τή γλώσσα, τή συνείδηση τῆς ἱστορικής του διαχρονίας», ὑπογραμμίζει στό βιβλίο του «Ἐκκλησία καί Γένος ἐν αἰχμαλωσίᾳ» ὁ πολιτικός ἀναλυτής Γ. Καραμπελιάς.

Οἱ Ἕλληνες τοῦ 2021 κουβαλᾶμε πάλιν μας βαρειά ἱστορία χιλιετηρίδων. Αὐτή τήν πραγματικότητα ἐκφράζει ὁ νομπελίστας ποιητής Γ. Σεφέρης στοὺς παρακάτω περίτεχνους στίχους του:

«Ξύπνησα μέ τό μαρμάρينو τοῦτο
κεφάλι στά χέρια,

πού μοῦ ἐξαντλεῖ τοὺς ἀγκῶνες
καί δέν ξέρω ποῦ νά τ' ἀκουμπήσω...».

Ὁ ποιητής ξυπνώντας βρίσκεται μέ ἓνα μαρμάρينو κεφάλι στά χέρια του. Εἶναι τόσο βαρὺ πού τόν ἀποδυναμώνει καί δέν ξέρει ποῦ νά τό ἀκουμπήσει. Τό δυσβάσταχτο ἀντικείμενο, τό μαρμάρينو κεφάλι, εἶναι ἡ τεράστια ἐθνική παρακαταθήκη. Ὡρα ν' ἀρματωθοῦμε οἱ Νεοέλληνες μέ τήν πλοῦσια πνευματική κληρονομιά μας, γιά νά ἀντιμετωπίσουμε μέ σοβαρότητα καί γενναιότητα τίς φοβερές, παράλογες προκλήσεις τῶν καιρῶν μας.

Ἑλληνίς

Όλα για τήν Πατρίδα χωρίς ανταλλάγματα!

Γυναίκες ήρωικές αναπήδησαν μέσα στο κοσμοϊστορικό μεγαλούργημα του Ἑθνους μας. Γυναίκες βγαλμένες από τά νοικοκυριά τους -ποιός νά τό φανταστεῖ;- ξεπετάχτηκαν ξαφνικά στό προσκήνιο τῆς ἐθνικῆς ζωῆς πολέμαρχοι, καπετάνισσες, ναυμάχοι χωρίς νά ὑπολογίζουν τό κόστος.

Τά ἴδια χέρια πού ἐπλαθαν μέ δάκρυ τό ψωμί, γιά νά στομώσουν τήν πείνα τῆς φιλίας ὅλης, ἔριχναν καί τό βόλι γιά τήν πολυπόθητη λευτεριά. Ἀπό τή μιά ἡσυχά ἄναβαν τό καντηλάκι μπροστά στό εἰκονοστάσι κι ἀπό τήν ἄλλη ἀτρόμητα ρίχνονταν σέ μπουρλότα, γινόντουσαν παρανάλωμα μέ μία ἀσύλληπτη ἀποφασιστικότητα. Γνω-

στές καί ἄγνωστες ἡρωίδες τίς σκέπασε ἡ ἐκθαμβωτική λάμψη τοῦ θαύματος πού λέγεται 1821. Τούς ἀρκεῖ πού «ἔφτιαξαν πατρίδα λεύτερη»!

Πῶς νά τιμήσει κανεῖς τόν ἡρωισμό, τή θυσία, τήν αὐταπάρνηση; Πῶς νά στεφανώσῃ τήν κακοπάθεια, τήν ἀψηφισιά, τό ἀπροσκύνητο φρόνημα; Νά στήσῃ λαμπρό μνημεῖο; Σέ ποιόν τόπο πρώτα; Ὅλη ἡ Πατρίδα γεμάτη ἀνταρσιασμένα πέλαγα, μπαρουτοκαπνισμένα ταμπούρια, ματοβαμμένα κάστρα. Περπατοῦν σκιές ὁλοζώντανες ἀνάμεσά μας. Νά μᾶς χειραγωγῇσουν στά μεγαλειώδη ἰδανικά τους. Νά μᾶς κεράσουν ἀπό «τό ἀθάνατο κρασί τοῦ '21» πού ἔχει θυσία, μαρτύριο, αἷμα... Ἀναβλύζει ἡ Ἑλλάδα ὅλη κρουνοῦς ζωηρούς πίστεως στόν Θεό καί ἀγάπης στήν Πατρίδα. Ἕνας μονάκριβος θησαυρός ὅλη αὐτή ἡ ἔνδοξη ἱστορία. Ἀνακαλύπτουμε μέσα στή φτώχεια μας πόσο πλούσιοι εἴμαστε. Καί ἔχουμε νά δίνουμε ἀπό τά ἄφθαρτα πλούτη μας στόν κόσμο ὅλο.

Στήν πανέμορφη Λήμνο, στό γραφικό λιμανάκι τοῦ Κότσηνου βρίσκεται σήμερα ἕνας τέτοιος ἀκριβός θησαυρός. Ἡ θρυλική ἡρωίδα Μαρούλα Κομνηνή ἐπιβλητικά ὀρθώνει τό ἀνάστημά της στόν κόλπο τοῦ Πουρνιᾶ. Στόν λόφο, ὅπου ἄλλοτε δέσποζε τό ἀπόρρητο φρούριο τοῦ Κότσηνου, ζωντανό σύμβολο πάνω ἀπό τή γῆ, στέκει τό μπρούτζινο ἄγαλμά της. Ὁ γλύπτης του, Ἱπποκράτης Σαβού-

ρας, χάραξε βαθιές, άδρές τίς γραμμές ενός γενναίου ήρωα στή μορφή μιιάς γυναίκα. Λές καί πήρε νά άποτυπώσει τούς στίχους του Κωστή Παλαμά:

«Ή Μάρω, τό άρχοντικό κορμί, τής Λήμνου ή κόρη,
τρέχει στους κάμπους του νησιού καί στού νησιού τά όρη,
καί σέρνει άντρες πίσω της καί άρματώνει νιάτα,
κι έχει σέ κάθε, προκοπή, σέ κάθε, τά πρωτάτα!»

Άρχοντοκόρη ήταν τής Εύφροσύνης καί του Ίσίδωρου Κομνηνού, ό όποίος προστάτευε τήν περιοχή του Κότσινου τόν 15ο αιώνα. Δέν τούς έλειπαν τά πλούτη καί τά αξιώματα, κι άς είχαν άφέντες. Οί Ένετοί διαφέντευαν, μά φαίνονταν εύγενείς. Έπνεε λίγος ελεύθερος άέρας. Μόλις όμως είχε πέσει ή Πόλη καί οί νησιώτες ένιωθαν πώς τ' όμορφο νησί τους άργά ή γρήγορα θά βυθιζόταν στό σκοτάδι τής όθωμανικής σκλαβιάς. Στή γιορτή των άγίων Κωνσταντίνου καί Έλένης (21 Μαΐου του 1478)

«Τούρκοι βροντούν στόν κάμπο της καί λάμπουν καί μαυρίζουν,
καί τριγυρίζουν τό νησί, τό Κάστρο φοβερίζουν,
καί όλο πύργους χτίζουνε, κι όλο χαντάκια ανοίγουν·
σημαίς όλοκόκκινες κι άσπρα σαρίκια σμίγουν».

Ό Σουλεϊμάν πασάς τό βάλε στόν νού του νά κουρσέψει τή Λήμνο. Ήρθε μέ μεγάλες δυνάμεις νά πολιορκήσει τό κάστρο. Έλληνες καί Βενετοί προσπάθησαν νά κρατήσουν σφιχτή άμυνα. Άτρόμητος όρμησε μπροστά ό άρχοντας του νησιού, Ίσίδωρος Κομνηνός. Οί Ένετοί δειλιάσαν. Οί επάλξεις έπεφταν. Λαβώθηκε καί ό άρχηγός. «Έπese στά τείχη... νεκρός από φαρμακερή σαΐτα, μαύρη τύχη!».

Άνιση ή μάχη! Ποιός θά στεκόταν μπροστά; Ή Μαρούλα Κομνηνή! Ήταν μόνο 18 χρονών! Έπνιξε ή έφηβική καρδιά της τά δάκρυα. Έντυσε τό άπαλό γυναικείο σώμα της μέ τήν πανοπλία του πατέρα της κι άδραξε τό ξίφος του άγωνιστή. Δέν άργησε. Του ήρωισμού ή πράξη κρίνεται από τήν άπόφαση τής στιγμής. Ρίχτηκε -πρώτη αυτή- πάνω στους πολιορκητές. Ή υπόλοιπη φρουρά τή θωρούσε. «Νεραίδ' άλλοι τήν έλεγαν, καί άλλοι Παναγία κι όλοι Θεού

εύλογία». Ή αντίσταση πού όργανώθηκε τόσο ξαφνικά αίφνιδίασε τούς Τούρκους. Ή ένοπλη αυτή Παλλάδα τούς γέμισε τόσο τρόμο! «Τά μάτια της σκορπούσαν άντρίκια άστροπελέκια». Ή πολιορκία λύθηκε. Πανικόβλητοι έφυγαν μέ τά πλοία τους οί Τούρκοι. Τό νησί σώθηκε.

Ή ιστορία στεφανώνει τήν ήρωική νέα. Ή Λήμνος τήν έχει γιά καύχημα. Ή άρχοντοπούλα μετά τό ένδοξο κατόρθωμά της δέχτηκε δελεαστική πρόταση από τόν ένετό ναύαρχο Λορενδάνο. Θά μπορούσε νά παντρευτεί τόν πιό άξιο από τούς εύγενέστερους άξιωματικούς του. Τής ύποσχέθηκε νά τήν προικοδοτήσει ή πολιτεία των Δόγηδων. Άρνήθηκε όλες αυτές τίς τιμές. Άποθέτει μία ιερή παρακαταθήκη στίς καρδιές μας: γιά τήν Πατρίδα άγωνίζεσαι χωρίς άνταλλάγματα. Τά δίνεις όλα!

Εύ. Χ.

Σκηνές από την τάξη μου

Τό θαῦμα τῆς θέλησης

Ἡ ἀναστάσιμη φύση μέ τῆς ἀνοιξης τίς εὐωδιές προκαλεῖ γιά μία ἔξοδο... Οἱ μαθητές μου σήμερα εἶναι ιδιαίτερα ἀνήσυχτοι.

- Κυρία, θέλουμε νά βγοῦμε ἔξω, νά παίξουμε, νά τρέξουμε! Νά δοῦμε τή φύση, νά ἀκούσουμε τά πουλιά...!

- Νά δοῦμε καί νά ἀκούσουμε; Ἀλήθεια, ἔχετε σκεφτεῖ πῶς θά ἦταν ἡ ζωή μας χωρίς μάτια, χωρίς ἀκοή;

- Νομίζω δέν θά ἄξιζε μία τέτοια ζωή, λέει ὁ Μάρκος.

- Ἔ, ναί... χωρίς νά βλέπεις καί νά ἀκούς! Δέν θά μιλοῦσες κιόλας! συμπληρώνει ἡ Χριστίνα. Γιατί μᾶς ρωτᾶτε, ὅμως;

- Γιατί σκέφτηκα σήμερα νά σᾶς διαβάσω ἀπό ἕνα βιβλίο πού ἔγραψε μία κουφή καί τυφλή κοπέλα.

- Κουφή καί τυφλή; Μά πῶς τό ἔγραψε;

- Ἡ Ἑλέν Κέλερ βρέφος ἀκόμη ἔχασε τήν ὄραση καί τήν ἀκοή της. Μέχρι τήν ἡλικία τῶν 7 ἐτῶν συμπεριφερόταν σάν ἕνα

μικρό ἀγρίμι. Ἕνα δυνατό φῶς ἀνέτειλε στή ζωή της ὅταν συναντήθηκε μέ τή δασκάλα της, τήν Ἄνν Σάλιβαν. Ἐκείνη ἦταν πού μέσα σέ ἕνα μήνα, μέ ὑπομονή καί ἀφοσίωση, τῆς ἔμαθε πολλά καί κυρίως νά σχηματίζει μέ τά δάκτυλά της λέξεις στή νοηματική γλώσσα. Δυστυχῶς ὅμως δέν εἶχε καταφέρει νά συνδέσει στό μυαλό τῆς Ἑλέν τίς λέξεις μέ τά ἀντίστοιχα ἀντικείμενα. Ὡσπου ξημέρωσε ἡ 5ῃ Ἀπριλίου τοῦ 1887...

- Τί ἔγινε τότε;

- Ἦταν μία ἀποκάλυψη ἐκείνη ἡ ἡμέρα γιά τήν Ἑλέν. Κατάλαβε κάτι πού ἄλλαξε τή ζωή της καί τῆς ἔδωσε νόημα ὑπαρξης! Ἀκούστε πῶς τό γράφει ἡ ἴδια: «Ἡ δασκάλα μου ἔβαλε τό χέρι μου στό στόμιο τῆς ἀντλίας τοῦ νεροῦ. Καθώς τό κρῦο νερό ἔπεφτε στό ἕνα μου χέρι, ἐκείνη σχημάτισε στό ἄλλο τή λέξη “νερό”, πρῶτα ἀργά, μετά πιό γρήγορα. Στεκόμουν ἀκίνητη. Ὅλη μου ἡ προσοχή ἦταν στραμμένη στίς κινήσεις τῶν δαχτύλων της. Ξάφνου ἀπόχτησα συνείδηση κάποιου πού ἔχα λησμονήσει... καί κάπως ἔτσι μοῦ ἀποκαλύφθηκε τό μυστήριο τῆς γλώσσας. Τότε πιά κατάλαβα ὅτι “νερό” σήμαινε τό θαυμάσιο δροσερό “κάτι” πού ἔτρεχε πάνω στό χέρι μου... Ἐφυγα ἀπ’ τό ἀντλιοστάσιο διψασμένη γιά μάθηση. Τό καθετί εἶχε ἕνα ὄνομα καί τό καθετί γεννοῦσε μία καινούργια σκέψη. Καθώς γυρνοῦσαμε σπίτι, ὅ,τι ἄγγιζα μοῦ φαινότανε πῶς ἀναρριγοῦσε ἀπό ζωντάνια. Κι αὐτό γιατί ἔβλεπα τό καθετί μέ τήν καινούργια παράξενη ὄραση πού εἶχε ἔρθει... Τό βράδυ ἐκείνης τῆς ἀξέχαστης ἡμέρας δέν ὑπῆρχε στόν κόσμο παιδί πιό εὐτυχισμένο ἀπό μένα... καί γιά πρώτη φορά στή ζωή μου περίμενα ἀνυπόμονα νά ξημερώσει ἡ καινούργια μέρα».*

- Κυρία, τί ὑπέροχο!

- Μόλις κατάλαβε, ἄρχισε νά βλέπει,

νά ζει!

- Ναί, Μαρία... Έτσι ακριβώς! Δέν θά μοῦ ἔφτανε μιά μέρα νά σᾶς μιλάω γιά τήν "Ελεν Κέλερ. "Εζησε ἓνα θαῦμα μέ τήν «νέα ὄραση» πού τῆς χαρίστηκε.

- Κυρία, μοῦ θυμίζει λιγάκι αὐτό πού λέγαμε στά Θρησκευτικά τήν προηγούμενη ὥρα μέ τούς δύο μαθητές τοῦ Χριστοῦ στήν πορεία πρὸς Ἑμμαούς. Κι ἐκεῖνοι ὅταν κατάλαβαν τί εἶχε γίνει, ποιός ἦταν ὁ Ξένος πού ἦταν ἀνάμεσά τους, ἔνωσαν μιά χαρά! Σάν νά ἀνοίξαν ξαφνικά τά μάτια τους καί εἶδαν...

- "Ετσι εἶναι, Κατερίνα. Στήν πνευματική ζωή ἡ συνάντηση μέ τόν Θεό ἀνοίγει τά μάτια τῆς καρδιάς καί βλέπουμε ἀληθινά. Ἀξίζει νά ἔχετε μιά τέτοια ἐμπειρία!

- Τί ἄλλο πέτυχε ἡ "Ελεν Κέλερ; Διαβάστε μας κι ἄλλο! ζητάει ἀνυπόμονα ἡ Μαρία.

- Θά τά διαβάσετε ἐσεῖς στό βιβλίο πού ἔγραψε ἡ ἴδια. Μόνο νά σᾶς πῶ ὅτι στά 17 της χρόνια φοίτησε στή Νέα Ὑόρκη καί γιά πρώτη φορά ἓνα κωφό καί τυφλό ἄτομο πῆρε πτυχίο ἀπό τό κολλέγιο Radcliffe. "Εμαθε τή μέθοδο Μπράιγ καί μαζι ἑλληνικά, γερμανικά, λατινικά καί γαλλικά. Δική της εἶναι ἡ φράση: «"Αν δεχτούμε ὅτι τό βιολί εἶναι τό τελειότερο μουσικό ὄργανο, τότε ἡ ἑλληνική γλῶσσα εἶναι τό βιολί τῆς ἀνθρώπινης σκέψης».

- Τί ὠραῖο!

- Μελέτησε πολλά βιβλία, ἔγινε συγγραφέας, ταξίδεψε καί ἔδωσε διαλέξεις, ἐπιδόθηκε σέ κοινωνικές διεκδικήσεις κυρίως ὑπέρ τῶν δικαιωμάτων τῶν τυφλῶν. Βραβεύτηκε καί τιμήθηκε γιά τή γιγάντια θέλησή της, ἀναδείχτηκε πρωταγωνίστρια τῆς ζωῆς!

- Κυρία, διάβασα στό διαδίκτυο γιά μιά τελείως τυφλή 22χρονη φοιτήτρια ἀπό τήν Αἴγυπτο, τήν Ἀντί "Ελ Ἀραμπί, πού ἀγαπᾷ πολύ τήν ἑλληνική γλῶσσα καί πέρσι

πῆρε τό πιστοποιητικό Ἑλληνομάθειας μέ ἄριστα ἀπό τό Ἑλληνικό Πολιτιστικό Κέντρο Καΐρου στόν ἑορτασμό γιά τήν Παγκόσμια Ἡμέρα τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας. Δῆλωσε μάλιστα ὅτι θέλει νά ἐπισκεφθεῖ τήν Ἑλλάδα καί νά πάρει τήν ἑλληνική ὑπηκοότητα.

- Ἐνῶ ἐμεῖς πού ἔχουμε μάτια καί αὐτιά παραιτούμαστε στήν πρώτη δυσκολία.

- Ναί, παιδιά. Καί σήμερα ὑπάρχουν πολλές... "Ελεν γύρω μας. Ἡ θέλησή της εἶναι γιά ὅλους μάθημα ζωῆς! Ὀγδόντα ὁκτώ χρόνια εἶδε καί ἄκουσε πολύ περισσότερα ἀπό ὅλους ἐμᾶς!

- Βέβαια σέ αὐτό τῇ βοήθησε ἡ δασκάλα της, ἔτσι δέν εἶναι, κυρία;

- Ναί, γιατί πίστεψε πῶς μπορεῖ νά τῇ βοηθήσει καί δούλεψε σκληρά. Ἡ Κέλερ τήν εὐγνωμονοῦσε καί ἔλεγε: «"Αν μπορούσα νά δῶ γιά λίγο, θά ἤθελα νά ἀτενίσω τό πρόσωπο τῆς δασκάλας μου».

- Μεγάλη ὑπομονή εἶχε ἡ κυρία Σάλιβαν! Ἀλλά... κι ἐσεῖς, κυρία, προσπαθεῖτε πολύ μαζί μας...

- Κυρία, νομίζω πῶς καί σέ σᾶς ἡ σημερινή ἱστορία δίνει πολλά μηνύματα: ὑπομονή καί ἐπιμονή μαζί μας! Καί κάποια μέρα, ποῦ ξέρετε; Μπορεῖ τό ὄνομά σας νά γραφεῖ πλάι στό δικό μας... φημισμένο ὄνομα! φωνάζει ὁ Μᾶρκος χαρούμενα.

- Εὐχομαι μέ τά μάτια καί τά αὐτιά σας ἀνοιχτά στά θαυμαστά τοῦ Θεοῦ νά προσδεύσετε ἀληθινά στή ζωή σας καί τά ὀνόματά σας νά γραφτοῦν στό αἰώνιο βιβλίο τοῦ Θεοῦ, Μᾶρκο. Κι ἐκεῖ δίπλα νά ἔναι καί τό δικό μου...

M.E.X.

* Ἀποσπάσματα ἀπό τό βιβλίο: «Ἡ ἱστορία τῆς ζωῆς μου» τῆς "Ελεν Κέλερ, Ἑκδόσεις Ἑκπαιδευτικῶν «Περβολάκι», Ἀθήνα, 1999.

Μετά τόν σταυρό ή 'Ανάσταση

Γέρος άνθρωπος ό παπα-Σωτήρης, πώς τήν έβγαλε μόνος του τή Μεγάλη 'Εβδομάδα; Πώς δέν είπε μιά φορά νά συντομέψουν οί ψάλτες τήν 'Ακολουθία, νά προσπεράσει ό ίδιος κάποιες εύχές; Τό βράδυ τής 'Ανάστασης όμως, όχι έξαιτίας τής δικής του κόπωσης μά για τό χατίρι τών χωριανών του, είπε στους ψάλτες νά τά ψάλουν γοργά καί καθαρά. Αυτό τό έκανε κάθε χρόνο. "Όλοι ήξεραν ότι ό παπα-Σωτήρης δέν βιαζόταν όταν λειτουργούσε καί ότι κανείς δέν τόν περίμενε στό σπίτι. 'Η παπαδιά του είχε πεθάνει πρίν χρόνια καί τά πέντε παιδιά του όλα ξενητεύτηκαν. Μά κάθε χρόνο στήν 'Ανάσταση λές κι είχε λόγο νά βιάζεται.

- Ξέρω ότι πολλοί άντρες δέν κάθεστε στή Λειτουργία τής 'Ανάστασης καί αναγκάζετε καί τίς γυναίκες νά φύγουν μαζί σας, γιατί θέλετε νά φάτε τή μαγειρίτσα. Μείνετε όλοι, αδελφοί μου, καί θά τήν κάνω σύντομη τή Λειτουργία, τούς είπε μιά χρονιά κι από τότε τό τηρεί άπαράβατα. Μά καί κανείς χωριανός δέν τό κουνάει ρούπι πρίν τήν απόλυση.

"Όλοι οί χωριανοί μπήκαν στή σειρά νά πάρουν αντίδωρο από του παπα τό χέρι καί νά εύχηθούν καί ό ένας τόν άλλον. 'Ο παπα-Σωτήρης τούς είχε όλους μονοιασμένους. Δέν έβρισκε ή 'Ανάσταση κανέναν πικραμένο. "Όλοι τό ήξεραν πώς, για νά πάνε στό «Χριστός ανέστη», έπρεπε νά συγχωρεθούν μεταξύ τους. Μέ έκπληξη είδαν ότι ανάμεσά τους ήταν κι ένας άγνωστος. "Εκαναν πίσω νά περάσει ό ξένος μπροστά, μά εκείνος δέν κουνήθηκε από τή θέση του.

- Χριστός ανέστη, τόν πλησίασε καί τόν χαιρέτησε φιλικά ό Γιάννος του Κωστή, καλώς ήρθες στό χωριό μας καί στήν εκκλησιά μας.

- Άληθώς ανέστη, απάντησε ό άγνωστος.

- Μόνος σου είσαι; Γυρεύεις κάποιον στό χωριό μας; τόν ρώτησε ό Γιάννος.

- 'Εσύ είσαι ό Γιάννος, έ;

- Ναι, απάντησε κατάπληκτος εκείνος. Ποι μέ ξέρεις;

- "Αν δέν είχα φαλάκρα καί μούσι, θά μέ γνώριζες κι εσύ, του είπε ό ξένος. Λείπω είκοσι χρόνια κι άποφάσισα όπως έφυγα Πάσχα από τό χωριό, Πάσχα καί νά ξαναγυρίσω.

- Είσαι ό 'Ανέστης! φώναξε ό Γιάννος καί οί χωριανοί πού ήταν στή σειρά γύρισαν καί τόν κοίταξαν ξαφνιασμένοι.

'Ο παπα-Σωτήρης σήκωσε τό κεφάλι καί κρατώντας τό αντίδωρο μέ χέρι μετέωρο κοίταξε τόν ξένο.

- 'Ο 'Ανέστης, ψιθύρισε, ό 'Ανέστης τής Φρόσως;

- 'Ο 'Ανέστης τής Φρόσως, παπα-Σωτήρη, απάντησε ό ξένος καί αναλύθηκε σέ λυγμούς.

Είκοσι χρόνια από τότε. Είκοσι χρονών ήταν κι ό 'Ανέστης τότε, ό γιός τής Φρόσως τής χήρας.

- Πάτερ, του είχε πει τό πρηνή στήν πρώτη 'Ανάσταση ό 'Ανέστης, άπόψε δέν θά αφήσουμε κανέναν στό σπίτι. Θά τό κανονίσω καί μέ τά άλλα τά παιδιά καί θά κουβαλήσουμε καί τούς ανήμπορους στήν 'Ανάσταση.

- Νά είσαι εύλογημένος, παιδάκι μου! του απάντησε συγκινημένος ό παπα-Σωτήρης. Μεγάλο ψυχικό θά κάνετε.

Τά παλληκάρια τό βράδυ σήκωσαν στά χέρια καί κουβάλησαν στήν εκκλησιά γέρους καί αρρώστους κι ό παπα-Σωτήρης έλαμπε από χαρά. "Ηξερε πώς αυτό ήταν ιδέα του 'Ανέστη καί πώς οί άλλοι τό έκαναν μέ προθυμία. "Ηταν πολύ χαρούμενος

πού έπεσε έξω στην κρίση του για τον γιο της Φρόσως. Τόν τελευταίο καιρό άνησυχούσε πολύ γι' αυτόν και τό είπε και στή μάνα του. Τοϋ φαινόταν ότι άγρίεψε τό πρόσωπό του και μία δυό φορές τόν είδε νά αλλάζει δρόμο μόλις τόν αντίκρισε από μακριά. Δόξα τῷ Θεῷ πού έπεσε έξω!

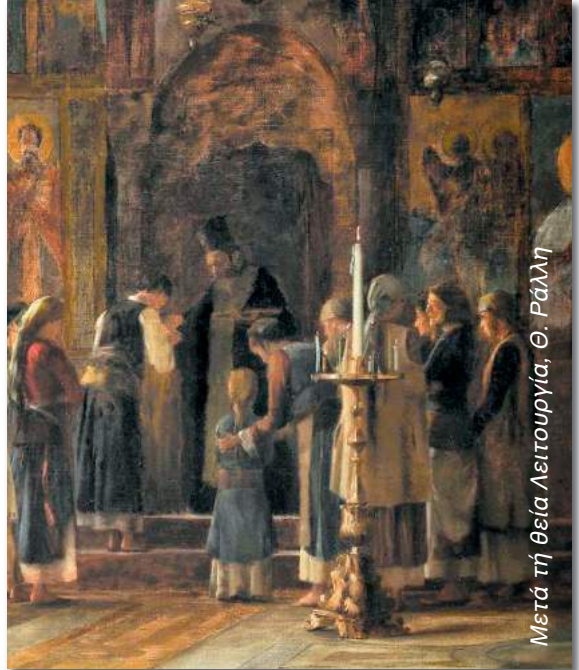
- Τώρα, παλληκάρια μου, δέν θά βιαστείτε νά πάτε στό σπίτι νά φάτε τή μαγειρίτσα. Πρώτα θά ολοκληρώσετε τό καλό πού κάνετε. Θά κουβαλήσετε στά σπίτια τους όλους τούς άνήμπορους, είπε ό παπάς, πρίν τούς άπολύσει, και φώναξε τόν Άνέστη νά τούς συντονίσει.

Γύρισαν όλοι τά κεφάλια για νά δοϋν τόν Άνέστη, μά ό Άνέστης δέν φαινόταν πουθενά.

- Μήπως χρειάστηκε νά πάει κάποιον στό σπίτι του, είπε ό παπάς και δίχως νά βάλει κακό μέ τόν νοϋ του έκανε τήν άπόλυση.

Κανείς δέν είχε καταλάβει μέσα στή νύχτα τί έγινε. Μόνο ή κυρα-Φρόσω πού μάταια περίμενε τόν γιο της νά πάει στό σπίτι νά στρώσει τραπέζι μέ τή μαγειρίτσα, πού τόσο αγαπούσε τό παιδί της, κατάλαβε και τήν έζωσαν τά φίδια. Τήν άλλη μέρα όλο τό χωριό τό ήξερε, ό Άνέστης έγινε άφαντος παίρνοντας μαζί του κι όλα τά κομποδέματα τών παππούδων πού έλειπαν στην εκκλησία. "Έγινε άφαντος για είκοσι όλόκληρα χρόνια. Οί χωριανοί για τό χατίρι της κυρα-Φρόσως δέν τόν κατέδωσαν στην αστυνομία, μά ή κυρα-Φρόσω από κείνη τή μέρα γέρασε. "Όσο και νά προσπάθησε ό παπα-Σωτήρης, δέν μπόρεσε νά τήν παρηγορήσει.

- Δέν έκλεψε τούς άνθρώπους, παπα-Σωτήρη, έκλεψε τόν ίδιο τόν Θεό! Τέτοια μέρα παπά μου; έλεγε και ξαναέλεγε μέ πόνο ή κυρα-Φρόσω. Άπό τότε πρώτη πήγαινε στην εκκλησία και καθόταν κουλουριασμένη πίσω από μία κολώνα και τέλευταία έφευγε για νά μή συναντήσει κανέναν.

Μετά τή Θεία Λειτουργία, Θ. Ράλλη

- Ντρέπομαι, παπά μου, νά τούς αντίκρισω, μά και φοβάμαι μή μου πουν πικρή κουβέντα για τό παιδί μου. Ζεϊ; Πέθανε; Πού είναι μπλεγμένο τό παιδί μου και ούτε τή μάνα του δέν θυμάται;

- Δέν μπορεί νά μή δει τόν πόνο σου, Φρόσω, ό Θεός. Δέν μπορεί νά σέ κρατά συνεχώς πάνω στον σταυρό. Θά σου χαρίσει κάποτε και τήν Άνάσταση, της είπε μία μέρα ό παπάς κι εκείνη αναθάρρεψε.

- Πώς τό είπες αυτό, παπά μου; ρώτησε μέ λαχτάρα ή κυρα-Φρόσω.

Της τό ξανάπε ό παπα-Σωτήρης κι από τότε ή έλπίδα φώλιασε μέσα στην καρδιά της και περίμενε τήν Άνάσταση.

- Χριστός άνέστη, Άνέστη, παιδί μου! φώναξε ό παπάς μέ τρεμάμενη από τό κλάμα φωνή.

- Άληθώς άνέστη, παπα-Σωτήρη! Άπάντησε μέσα σέ λυγμούς ό ξένος.

- Χριστός άνέστη, Φρόσω κόρη μου! φώναξε ό παπάς και σηκώνοντας όρθιο τόν πεσμένο στά πόδια του Άνέστη τόν παρέδωσε στην άγκαλιά της κυρα-Φρόσως, πού ύστερα από είκοσι χρόνια κατέβαινε από τόν σταυρό της για νά γιορτάσει τήν Άνάσταση!

Έλένη Βασιλείου

Οι μικροί ήρωες της Γενοκτονίας

Μελετώντας την ιστορία του ποντιακού Έλληνισμού κατά την περίοδο 1914-1924 στέκει κανείς μέ δέος μπροστά στις «πορείες του λευκού θανάτου». Οί σφαγές των Άρμενίων, πού είχαν προηγηθεί, καί οί διαμαρτυρίες πού ξεσήκωσαν σέ Εύρώπη καί Άμερική έμπόδιζαν τήν έπανάληψή τους. Έπινοήθηκαν λοιπόν οί πορείες αυτές, όπου ή πείνα, τό χειμερινό ψύχος, οί έξορίες, οί λοιμώδεις ασθένειες, ό καυτός ήλιος τής Άνατολής, ή έλλειψη κάθε αναγκαίου θά έφερναν τό ίδιο αποτέλεσμα. Τά δύο τρίτα των διωκομένων είναι γυναικόπαιδα. Άνάμεσά τους πολλά παιδιά, νήπια καί βρέφη. Πώς έζησαν, τί έζησαν, πώς -κάποια λίγα- έπιβίωσαν; Άς συντονίσουμε τό βήμα μας μέ τόν δικό τους τρομαγμένο βηματισμό, γιά νά τά παρακολουθήσουμε από κοντά.

Είναι αναγκασμένα νά ακολουθούν τούς ενήλικες καί νά ύ-

πακούν στά φοβερά «ίλερί!» (=έμπρός!) των χωροφυλάκων συνοδών τους. Πολλά λυγίζουν καί εγκαταλείπονται στους δρόμους. Τά φτωχά σωματάκια σπέρνονται στίς στράτες τής Άνατολής. Είναι καί λίγα πού καταφέρνουν νά γλυτώσουν καί νά γυρίσουν πίσω, σέ κάποια πόλη ή χωριό. Ή Έκκλησία καί ή έλληνική κοινότητα φροντίζει νά τά περιμαζέψει σέ όρφανοτροφεία. Πολλά όμως δέν έχουν αυτή τήν τύχη. Τρυπώνουν σέ τρώγλες, στενοσόκακα καί άχυρώνες. Ζητιανεύουν, λιμοκτονούν.

Στήν Κερασούντα τόν χειμώνα του 1916 ό αίμοδιψής Τοπάλ Όσμάν δίνει έντολη νά μαζέψουν όλα αυτά τά παιδιά. Ύπόσχονται δόλια σπίτι, ζεστασιά, φαγητό, άκόμη καί τήν άγκαλιά των γονιών. Παιδιά τεσσάρων έως δώδεκα έτών κουρελιασμένα καί παγωμένα πείθονται εύκολα. Τά φορτώνουν σέ μαούνες. Άνοίγονται στή θάλασσα καί τά πνίγουν...

Ὅσο, βλέπεις συχνά καί μικρούς ἤρωες, σάν τόν ἐννιάχρονο Μιχαλάκη. Ὁρες πολλές πορεύεται μέ τή μάνα, τ' ἀδέλφια του καί πολλούς ἄλλους. Ἡ μάνα πιά δέν μπορεί νά βαδίσει. Ἀρκετή ὥρα τήν κουβάλησαν στήν πλάτη οἱ δύο μεγαλύτερες θυγατέρες της. Θά πρέπει νά τήν ἐγκαταλείψουν. Οἱ Τοῦρκοι δέν ἀστειεύονται.

Ὅλοι κλαῖνε ἀπό γύρω. Προχωροῦν γιά λίγο. Ἀλλά ὁ μικρός δέν ἡσυχάζει. Τά παρακάλια καί τά δάκρυα πού χύνει πείθουν τή μεγαλύτερη ἀδελφή του. Τόν φιλά, τόν σφίγγει πάνω της, τόν ἀποχαιρετᾷ: «Δέβα νά ἐβρήκς τή μάνα μ'...».

Κρύβεται γιά λίγο τό παιδί κι ἔπειτα γυρνᾷ πίσω. «Μάνα μ' ἔρθα!» φωνάζει ἀπό μακριά. «Ἐγώ μετ' ἐσέν θά 'μαι». Λίγο-λίγο τή μεταφέρει πίσω στά Κοτύωρα καί τή ζεῖ

ζητιανεύοντας. Στίς φοβερές πορεῖες εἶναι συχνό, καθημερινό, φαινόμενο καί οἱ βιασμοί κοριτσιῶν καί μανάδων. Μάλιστα πολλές φορές μπροστά στά μάτια τῶν ἄτυχων παιδιῶν

τους...

Οἱ ἐπιδημίες θερίζουν. Παιδιά χάνουν τούς γονεῖς ἢ προστάτες τους. Συνεχίζουν ὀλομόναχα, ἀπροστάτευτα, πεντάρφανα. Μόνα τους πρέπει νά σκεφτοῦν τό πῶς θά σωθοῦν.

Ἐνα τέτοιο παιδί ἦταν καί ἡ πεντάχρονη Χρυσούλα. Φοβισμένο πολύ πλησίασε μιά ἄγνωστη γυναίκα, τή Βασιλική, μακρινή θεία τῆς μητέρας μου. Ἡ ἀγαθή γυναίκα ἐνίσωσε τόν πόνο τοῦ παιδιοῦ καί τό προστάτεψε σέ ὅλο τόν διωγμό. Στάθηκαν τυχερές καί ἐπέζησαν. Φτάνοντας στήν Ἑλλάδα πρόσφυγες, τή δήλωσε ὡς κόρη της. Μάλιστα ἀργότερα ἡ Βασιλική παν-

τρεύτηκε κάποιον πρόσφυγα, πού κι αὐτός -τί σύμπτωση!- εἶχε σώσει μέ παρόμοιο τρόπο ἓνα ξένο ἀγόρι. Χρόνια πολλά ἀργότερα εὐτύχησαν νά παντρεύουν τά δύο ὀρφανά μεταξύ τους.

24 Δεκεμβρίου 1916. Κάπου βραδιάστηκαν οἱ ἐξόριστοι. Ὁ γέρος τοῦ χωριοῦ, ὁ προεστός, ὁ «μεζέτερον» ἔχει μιά αἰσιόδοξη, εἰρηνική ἰδέα. Ἀπευθύνεται στά παιδόπουλα πού σέρνονται μαζί τους: «Ἐμπρός! Τραγουδήστε μου τά Χριστούγεννα», τούς λέει. Κι ἀρχίζουν αὐτά νά θυμίζουν πῶς «Χριστός γεννᾶται». Δακρύζει ὁ γέροντας. Τά φιλεῖ μ' ὅ,τι φτωχικό ἔχει πιά ἀπομείνει. Κι ἔπειτα: «Σύρτε ἀτώρα, ψάλτε ὀμπρός σ' ὅλα τά τσαντήριε», προστάζει. «Τά συνήθεια, συνήθεια!».

Ἐκλαψαν ὅλοι. Ἐτσι γιόρτασαν τή Γέννηση τοῦ Χριστοῦ καί τό πρῶι πήραν τόν δρόμο πρὸς τόν χαμό.

Ὁ δεκάχρονος Γιάννης μετά ἀπό ἀπερίγραπτες περιπέτειες δέχεται τήν προστασία ἑνός καλόκαρδου τούρκου κτηματία. Μάλιστα, γιά ἀσφάλεια συστήνεται ὡς τούρκος Ἀλή. Κάποια μέρα κάνει μπάνιο στό ποτάμι μαζί μέ ἄλλα παιδιά. Καί ἡ ἀλήθεια φανερώνεται: δέν ἔχει περιτομή. Ὁ προστάτης του θορυβεῖται. Κι ὁ μικρός δικαιολογεῖ τούς γονεῖς του ἐτοιμόλογα, ὅτι τάχα δέν πρόλαβαν, γιατί τούς σκότωσαν. Τότε φιλότιμα προθυμοποιεῖται ὁ ἀφέντης του νά κάνει ὁ ἴδιος τό χρέος τῶν γονιῶν του. Ὅλα εἶναι ἔτοιμα. Τό παιδί δείχνει χαρούμενο, ἀνυπόμονο. Μά τήν παραμονή τοῦ σουνετιοῦ ἐξαφανίζεται γιά νά γλυτώσει.

Ὁκτάχρονος ἦταν κι ὁ Γιωρίκας, ὅταν ἔχασε ὅλους τούς δικούς του. Τόν περιμάζεψε ἓνας πονόψυχος Τοῦρκος. Σάν παιδί

τους τόν είχαν. Ὁ πατέρας μάλιστα θέλησε νά τόν τουρκέψει. Ἡ μάνα ὅμως ἀντιστεκόταν σθεναρά κάθε φορά πού γινόταν λόγος γι' αὐτό: «Ἄφησε τό παιδί στήν πίστη του, ἄνδρα μου», ἔλεγε ἥρεμα καί τόν ἔπειθε. Ἔτσι ὁ μικρός δέν ἀλλαξοπίστησε. Ἀργότερα τόν παρέδωσαν στόν Ἑρυθρό Σταυρό. Ἐφτασε στήν Ἑλλάδα. Μεγάλος πιά βρῆκε καί τούς δικούς του. Τόν γνώρισα σέ κάποιο χωριό τῆς Μακεδονίας. Μακάριζε ἐκείνη τήν τουρκάλα μάνα πού τόν γλύτωσε ἀπό τόν σωματικό κίνδυνο τῆς ἀφάνειας, ἀλλά καί ἀπό τόν πνευματικό ὄλεθρο. Μαζί μέ τίς προσευχές γιά τή φυσική του μητέρα ἔκρινε συχνά καί τήν προσευχή του γιά ἑκείνη.

Τριακόσια μικρά παιδιά περικυκλωμένα ἀπό εἴκοσι χωροφύλακες. Τά χτυποῦν μέ βαριά ξίφη. Πέφτουν κάτω στή γῆ. Σηκώνουν τά μικρά τους χεράκια, γιά ν' ἀποφύγουν τά χτυπήματα. Μιά περαστική ἀμερικανίδα δημοσιογράφος εἶδε τό ἄγριο θέαμα καί κοντά σ' αὐτό καί πολλά ἄλλα κατά τήν περιοδεία της στόν Πόντο. Ὅταν ἐπέστρεψε στήν πατρίδα της, σέ κάποια σχετική ὁμιλία πού ἔκανε, συχνά διέκοπτε τόν λόγο της ἀπό βαθύτατη συγκίνηση καί δάκρυα. Μέσα σέ ἀναφιλητά ἔλεγε μόνο: «Ἄχ! αὐτά τά παιδάκια! Ἄχ! αὐτά τά παιδάκια!».

Κι ἐμεῖς ἀνάβουμε τό κερί τῆς μνήμης μας, ξανά καί ξανά, γιά τίς χιλιάδες τῶν ἀθῶων θυμάτων τῆς Γενοκτονίας τοῦ ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἰδιαίτερα γιά τά παιδιά, νήπια καί βρέφη, τραγικούς ἥρωες αὐτοῦ τοῦ δράματος τῆς φυλῆς μας.

Οἱ νεκροί ζητοῦν δικαίωση! Ἄς εἶναι αἰώνια ἡ μνήμη τους!

Ἐλισάβετ Μουρατίδου-Αἰναλίδου

Χριστός ἀνέστη!

Ὁ φετινός Μάιος, ἂν καί δέν ἔχει λήξει ἀκόμη ὁ παγκόσμιος συναγερμός γιά τήν πανδημία covid-19, ἀντηχεῖ πρῶτος τή χαρμόσυνη ἰαχή «Χριστός ἀνέστη! - Ἀληθῶς ἀνέστη!». Ὁ Χριστός συνέτριψε μέ τόν θάνατό του τόν θάνατο καί ἀναστήθηκε «τριήμερος»! Ἔτσι, ἔκανε τόν σταυρό του γέφυρα γιά νά διαβοῦμε τά παιδιά του ἀπό τήν αἰχμαλωσία τῆς φθορᾶς στήν ἐλευθερία τῆς αἰωνιότη-τας. Πόσα τοῦ ὀφείλουμε! Τοῦ χρωστά-με ἕναν ἥλιο, μιά γῆ, τό ὄξυγόνο, τή θάλασσα, τά πουλιά, τά δάση, τά ζῶα, ἄπειρες εὐεργεσίες, τή ζωή μας τήν ἴδια! Μά πάνω ἀπ' ὅλα τοῦ χρωστάμε τό ἀτίμητο αἷμα ἑνός Θεανθρώπου, ὅπως εἶναι ὁ ἴδιος! Ποιός θά ξοφλήσει τοῦτο τό χρέος; Ποιός μπορεῖ ν' ἀναμετρηθεῖ μέ τό χάος τοῦ ἐλέους του; Κανείς! Καί τό πιό θαυμαστό εἶναι ὅτι, ἂν καί Κύριός μας, οὔτε αὐτός τό ἀπαιτεῖ. Μᾶς προσφέρει τήν ἀναστημένη του ὑπαρξη γιά νά γίνει ὁ μοχλός ὥστε νά ἀναστηθοῦμε κι ἐμεῖς, κι αὐτό τό ἀσύλληπτο δῶρο μᾶς τό δίνει ὡς «χάριν», χάρισμα. Μόνο τίς ἁμαρτίες μας θέλει νά τοῦ καταθέ-σουμε. Καί τό θέλει αὐτό ὄχι γιά ἄλλον λόγο, ἀλλά γιά νά μᾶς ξεπλύνει ἀπό τή βρομιά τους μέ τό φῶς πού ξεπηδάει ἀπ' τίς πληγές του! Λοιπόν, θά τοῦ τό ἀρνηθοῦμε;... Χριστός ἀνέστη, ἀδελφοί!

Συζητώντας τὰ γεγονότα...

Προκλητική αντιεκκλησιαστική συμπεριφορά

Είναι πολύ λυπηρό. Τιμούμε φέτος τή συμπλήρωση 200 χρόνων από τήν 'Επανάσταση του 1821 κι όμως τό ελληνικό κράτος επιμένει νά άγνοεί τόν πρωταγωνιστή αὐτῆς τῆς τιτανομαχίας, πού δέν εἶναι ἄλλος ἀπό τήν 'Ορθόδοξη 'Εκκλησία. Κατά τίς ἐπίσημες ἐκδηλώσεις γιά τήν ἐπέτειο ἀκούσαμε ἀπό τά χεῖλη τῶν πολιτειακῶν ὑπευθύνων πολλά, ἀλλά ὄχι τό καίριο. 'Επιτέλους εἶναι τόσο δύσκολο σέ κάποιους νά παραδεχτοῦν ὅτι ἡ 'Εκκλησία μας ὑπῆρξε ἡ τροφός τοῦ Γένους στήν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας, ἀλλά καί ἡ μήτρα τῆς ἐλευθερίας του; Αὐτό πλέον πανθομολογεῖται. Τό παραδέχονται ἀκόμη καί στρατευμένοι μαρξιστές ἱστορικοί. Καί τό άγνοεῖ ἡ σημερινή κυβέρνηση! Πραγματικά ἡ πρόκληση αὐτή ξεπέρασε τά ὅρια! Μόνη παρηγοριά μας ὑπῆρξε ἡ πληροφορία ὅτι ὁ μακαριώτατος ἀρχιεπίσκοπος κ. 'Ιερώνυμος δέν παρέστη στό ἐπίσημο δεῖπνο τῆς Προεδρίας τῆς Δημοκρατίας, διότι ἤθελε νά ἐκφράσει ἔτσι τή δυσaráσκειά του γι' αὐτή τήν ἀχαρακτήριστη συμπεριφορά. "Αν αὐτό ἀληθεύει ὄντως, τότε εἶναι ὁ μόνος πού τίμησε ἀληθινά τό αἷμα καί τίς θυσίες τῶν ἡρώων· τόν εὐχαριστοῦμε υἱκῶς.

Τά γκράφιτι τοῦ Εὐρυτου

"Εναν πρωτότυπο τρόπο γιά νά τιμήσει τά 200 χρόνια ἀπό τήν 'Επανάσταση βρῆκε ἓνας 18χρονος νέος μέ τό προσωνύμιο «Εὐρυτος». Ξεκίνησε νά κάνει γκράφιτι σέ τοίχους τούς ἥρωες τῆς 'Επανάστασης, ἐνέργεια πού βρῆκε μεγάλη ἀπήχηση σέ ὅλη τήν 'Ελλάδα. Δίπλα στούς ἥρωες ἔβαζε κάποιες φορές καί ἐμψυχωτικά μηνύματα πρὸς τούς σύγχρονους "Ελληνες. Μάλιστα, ὁ Δήμαρχος 'Ελληνικοῦ-Αργυρούπολης τόν κάλεσε νά ζωγραφίσει τούς τοίχους ἐνός ἀθλητικοῦ κέντρου. Τό παράδειγμα τοῦ «Εὐρυτου» παρακίνησε κι ἄλλους καλλιτέχνες στόν Λαγκαδά, τή Δράμα, τήν 'Ηγουμενίτσα κι ἔτσι πολλοί τοῖχοι σέ ὅλη τήν 'Ελλάδα, ἀντί νά ἔχουν ὑβριστικά συνθήματα κι ἀσχήμιες, γέμισαν μέ τούς ἥρωές μας.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»
ΠΕΛΟΠΟΣ 7
54633 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ